

UNIWERSYTET JANA KOCHANOWSKIEGO
W KIELCACH

WYDZIAŁ NAUK ŚCISŁYCH I PRZYRODNICZYCH
Kierunek: geografia

Patrycja Pietrzyk
Numer albumu 137776

Praca licencjacka

Przestrzenna analiza aktywności obywatelskiej w ramach budżetu obywatelskiego w Kielcach

Promotor pracy:
dr Grzegorz Wałek

Praca przyjęta pod względem
merytorycznym i formalnym
w formie papierowej i elektronicznej

.....
/data i podpis promotora/

KIELCE 2022

Spis treści

1. Wstęp	3
1.1. Aktywność obywatelska	3
1.2. Budżet obywatelski	4
1.3. Cel pracy	5
1.4. Metody badawcze	6
1.5. Materiały	6
2. Obszar badań.....	6
2.1. Położenie obszaru badań w układzie administracyjnym.....	6
2.2. Struktura demograficzna mieszkańców Kielc.....	7
2.3. Środowisko przyrodnicze.....	10
3. Idea budżetu obywatelskiego w Kielcach.....	11
3.1. Zgłaszanie projektów.....	11
3.2. Weryfikacja projektów	11
3.3. Głosowanie	12
3.4. Ogłoszenie wyników głosowania.....	12
3.5. Klasyfikacja projektów.....	13
3.6. Porównanie kieleckiego budżetu obywatelskiego z innymi miastami	13
4. Projekty budżetu obywatelskiego wybrane do realizacji	15
4.1. Rok 2013.....	15
4.2. Rok 2014.....	18
4.3. Rok 2015.....	22
4.4. Rok 2016.....	26
4.5. Rok 2017.....	30
4.6. Rok 2018.....	35
4.7. Rok 2019.....	39
4.8. Rok 2020.....	43
4.9. Rok 2021.....	47
5. Podsumowanie i wnioski	51
Literatura	56
Źródła internetowe.....	57
Spis rycin.....	57
Spis tabel	58

1. Wstęp

1.1. Aktywność obywatelska

W polskiej literaturze aktywność obywatelska jest bardzo często definiowana jednokierunkowo jako aktywność polityczna np. udział w wyborach, uczestnictwo w partiach politycznych, jednak trzeba również pamiętać o aspekcie społecznym, który ma być skierowany jako zaspokajanie potrzeb społeczeństwa. Według Głąbickiej (2014) aktywność obywatelska jest to kulturalne, ekonomiczne, polityczne i społeczne uczestnictwo obywateli w życiu społeczeństwa i lokalnej wspólnoty przejawiające się w podejmowaniu wspólnych, świadomych i dobrowolnych działań. Po zrozumieniu czym jest aktywność obywatelska, trzeba też wyjaśnić czym jest ruch społeczny. Jest to zbiorowe działanie pewnych kategorii grup społecznych zmierzających do określonego celu i często do wywołania zmiany społecznej. Aktywność obywatelska jest integralną częścią kultury politycznej. Kultura obywatelska zawiera w sobie aktywności spoza polityki. Jest ona wyznaczana nie tylko postawą uczestników do życia publicznego, ale także poziomem kompetencji w sprawach publicznych, myśleniem i działaniem dla dobra wspólnego (<https://zpe.gov.pl/>, dostęp: 20.03.2022). Społeczeństwo obywatelskie podejmuje rozmowy i angażuje się w działanie wspólnych dóbr. Pełni ono swoiste funkcje, takie jak: mediacyjna, artykulacyjna, integracyjna, edukacyjna oraz usługowa, które są kluczowe w uczestnictwie w sprawach publicznych (Konopelko 2012).

Aktywność obywatelska dzieli się na (Nowak 2011):

- bierny i czynny udział w debacie publicznej,
- obywatelską mobilizację prowadzoną przez organizacje i ruchy społeczne,
- wybory.

Formy aktywności obywatelskiej według Glińskiego i Palskiej (1997):

- Aktywność werbalna – jest to pisemne lub ustne wypowiedanie się na tematy społeczne.
- Aktywność potencjalna – potrzeba powoływania nowych instytucji, które będą wspierać obywateli oraz aktywne ich uczestnictwo.
- Aktywność enklawowa – aktywne uczestnictwo w inicjatywach i organizacjach społecznych. Podczas uczestnictwa podejmuje się obywatelskie decyzje.
- Aktywność empiryczna – rzeczywisty poziom aktywności obywatelskiej, która została wykazana poprzez badanie opinii publicznej.

1.2. Budżet obywatelski

Budżet partycypacyjny to system, który przyczynia się do współpracy pomiędzy samorządami terytorialnymi a lokalną społecznością w dysponowaniu dostępnymi publicznymi środkami. Ten mechanizm pomaga w realizacji potrzeb mieszkańców w zakresie infrastruktury, działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją. Obywatele mają dostęp do:

- projektowania zasobów i wyznaczania najważniejszych ich działań,
- monitorowania wydatków publicznych,
- sprawdzenia wykonywanych czynności, na które zostały przeznaczone środki oraz jakości w jaki sposób są wykonywane.

Historia budżetu partycypacyjnego sięga lat 80 XX wieku. Idea pojawiła się w Brazylii w mieście Rio Grande do Sul. Przyczyną jego powstania było odłączenie się części samorządu spod aktualnej władzy a głównym celem było przeprowadzenie rozmów ze społeczeństwem w sprawie inwestycji miejskich. Budżet obywatelski w latach 90 XX wieku w Ameryce Południowej stał się jedynym rozwiązaniem w zaangażowaniu społeczeństwa w życie publiczne. Po roku 2000 budżet obywatelski rozprzestrzenił się na pozostałe kontynenty. Polska była jednym z nielicznych państw, w którym część miast zdecydowała się na taką formę aktywności obywateli. W Polsce w latach 2011-2019 budżety były tworzone wyłącznie na ustawowych kompetencji danej jednostki samorządu terytorialnego. *Ustawa z dnia 11 stycznia 2018 roku o zmianie ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych* wprowadziła unormowanie funkcjonowania budżetów obywatelskich. Budżet obywatelski jest stosowany wyłącznie w gminach miejskich, w gminach wiejskich stosując się inną formę nazywaną budżet sołecki, którego idea jest bardzo zbliżona. W Polsce po raz pierwszy budżet obywatelski wprowadzono w Sopocie w 2011 roku. Przekazane przez władze środki z budżetu miejskiego zostało zrealizowanych 6 inwestycji. W 2012 roku do idei budżetu przystąpiły takie miasta jak: Elbląg, Gorzów Wielkopolski, Poznań i Zielona Góra. W 2013 roku było to już ponad 70 gmin i miast w całej Polsce. Niektóre samorządy wojewódzkie również decydują się na wprowadzenie wojewódzkiego budżetu obywatelskiego. Inicjatorem było województwo podlaskie, później małopolskie. Samorządy przystępują do idei na szczeblu wojewódzkim w celu wzmocnienia współpracy ponadlokalnej i tworzenia nowego partnerstwa w głosowaniu.

Obecnie zauważono pojawienie się trendu na budżet partycypacyjny. Jest to związane z chęcią wspólnych decyzji w podejmowaniu działań związanych z daną jednostką terytorialną.

Ze strony samorządów istotne jest zdobycie zaufania wśród mieszkańców, którzy są potencjalnymi przyszłymi wyborcami (w Polsce w latach 2014-2015 zwiększył się trend B.O. ze względu na wybory samorządowe). Budżet obywatelski jest jedną z form współpracy z mieszkańcami, której celem jest zmniejszenie dystansu między społecznością a rządzącymi. Ostatnią zaletą, jaką miasto może zyskać wykorzystując budżet obywatelski jest promocja danego regionu. Wygrany projekt może przynieść rozgłos na skalę krajową i zyskać zwiedzających. Ten aspekt może przynosić zyski dla całego społeczeństwa co może się wiązać ze zwiększeniem puli budżetu na przyszłość.

W Polsce nie ma jednego modelu funkcjonowania budżetu obywatelskiego. Jest on realizowany w każdym mieście wojewódzkim i każde miasto ustala swoje zasady działania. Ustawa z dnia 21 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych, Dz.U.2018 poz.130 wprowadziła zmianę, z której środki przeznaczone na budżet muszą wynosić co najmniej 0,5% wydatków gminy zawartych w ostatnim przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu.

Według Gerwin (2012) budżet partycypacyjny powinien charakteryzować się następującymi cechami:

- Społeczność lokalna ma możliwość składania swoich pomysłów na wydatki publiczne.
- Pomysły, które są składane powinny mieć swoją wycenę.
- Środki publiczne, które będą do wykorzystania w budżecie obywatelskim powinny mieć określoną kwotę.
- Pracownicy samorządów terytorialnych mogą odrzucić wnioski z powodów formalno-prawnych.
- Mieszkańcy decydują o wygranych projektach.
- Wygrane pomysły są realizowane.

Mimo iż aktywność obywatelska w ramach budżetu partycypacyjnego jest istotnym elementem opisującym zaangażowanie mieszkańców w życie miast, a w konsekwencji pewnym wskaźnikiem ich kapitału społecznego, w Kielcach jak dotąd nie powstały badania na ten temat.

1.3. Cel pracy

Głównym celem pracy jest analiza aktywności społecznej mieszkańców Kielc w ramach budżetu obywatelskiego w latach 2013-2021. Sformułowano następujące cele cząstkowe:

1. Ustalenie przestrzennej lokalizacji projektów budżetu obywatelskiego w Kielcach z podziałem na kategorie projektów w latach 2013-2021.
2. Ustalenie ilości głosów oddanych na poszczególne projekty B.O. z podziałem na kategorie projektów w latach 2013-2021.

1.4. Metody badawcze

W pracy zostały wykorzystane następujące metody badawcze:

- Analiza materiałów źródłowych udostępnionych przez Urząd Miasta Kielce.
- Metoda korelacji liniowej – dzięki temu określono poziom zależności między zmiennymi takimi jak: liczba głosów, liczba projektów zgłoszonych, liczba projektów z każdej kategorii czy liczba projektów odrzuconych
- Kartograficzna metoda sygnaturowa – do zaprezentowania przestrzennego rozmieszczenia projektów budżetu obywatelskiego w przestrzeni Kielc.
- Analizy przestrzenne – wykorzystane do ustalenia liczby poszczególnych projektów w jednostkach urbanistycznych Kielc.

1.5. Materiały

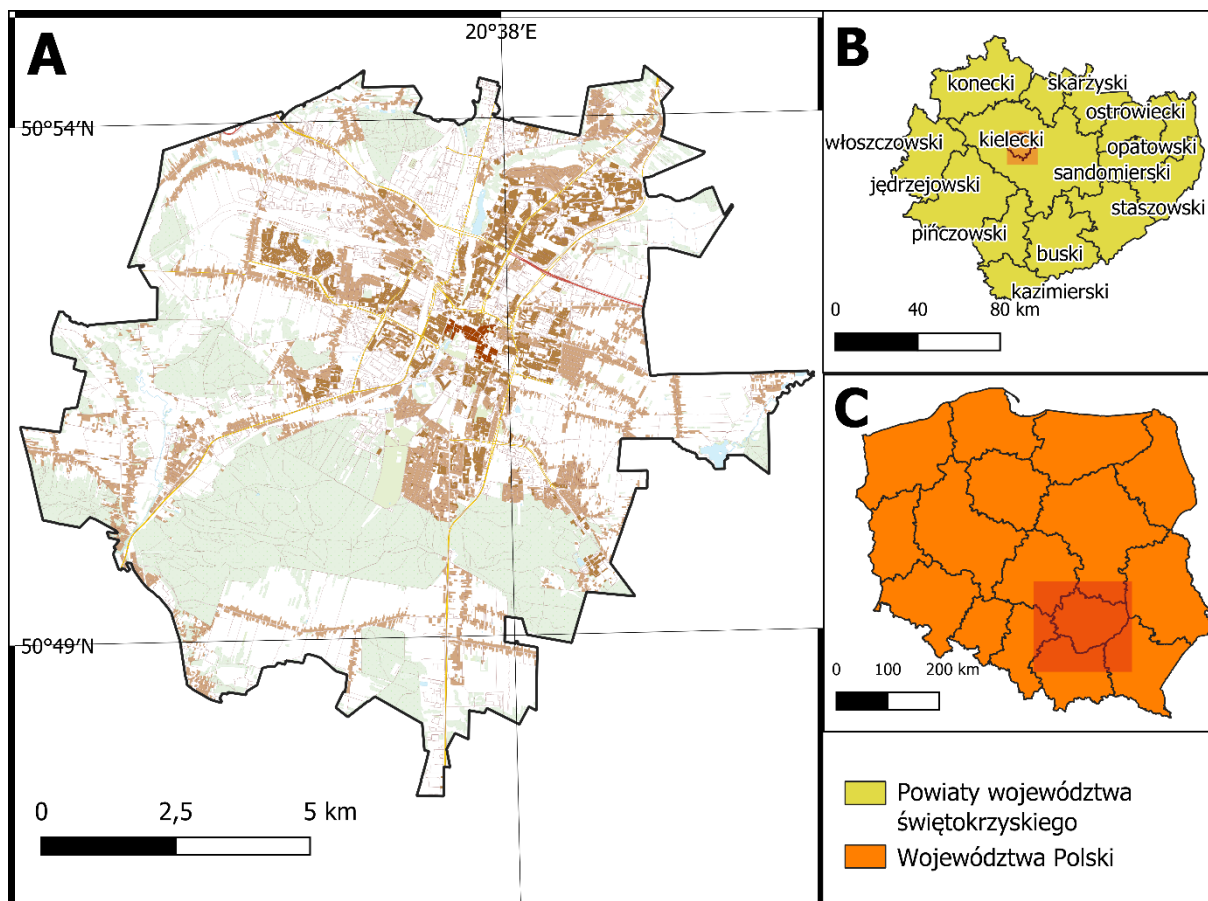
Materiały do pracy licencjackiej zostały udostępnione przez Urząd Miasta Kielce oraz stronę internetową budżetu obywatelskiego <https://bo.kielce.eu>. Były to lista wszystkich projektów B.O. w latach 2013-2021 wraz z adresami, kosztami oraz liczbą oddanych głosów w pliku Excel oraz baza danych przestrzennych jednostek urbanistycznych. Na podstawie listy projektów wykonano bazę danych przestrzennych dla każdego roku.

Podczas opisywania lokalizacji wybranych projektów w przestrzeni Kielc posłużono się nazwami jednostek urbanistycznych, wprowadzonych w Kielcach w ramach opracowania pt. Analiza warunków życia mieszkańców Kielc (2015).

2. Obszar badań

2.1. Położenie obszaru badań w układzie administracyjnym

Kielce są miastem na prawach powiatu położone w województwie świętokrzyskim (ryc. 1) w południowo-wschodniej Polsce. Od 1 stycznia 1999 roku stały się stolicą województwa świętokrzyskiego. Według podziału Solon i in. 2018 Kielce leżą w mezoregionie Gór Świętokrzyskich. Powierzchnia Kielc wynosi 109,65 km².

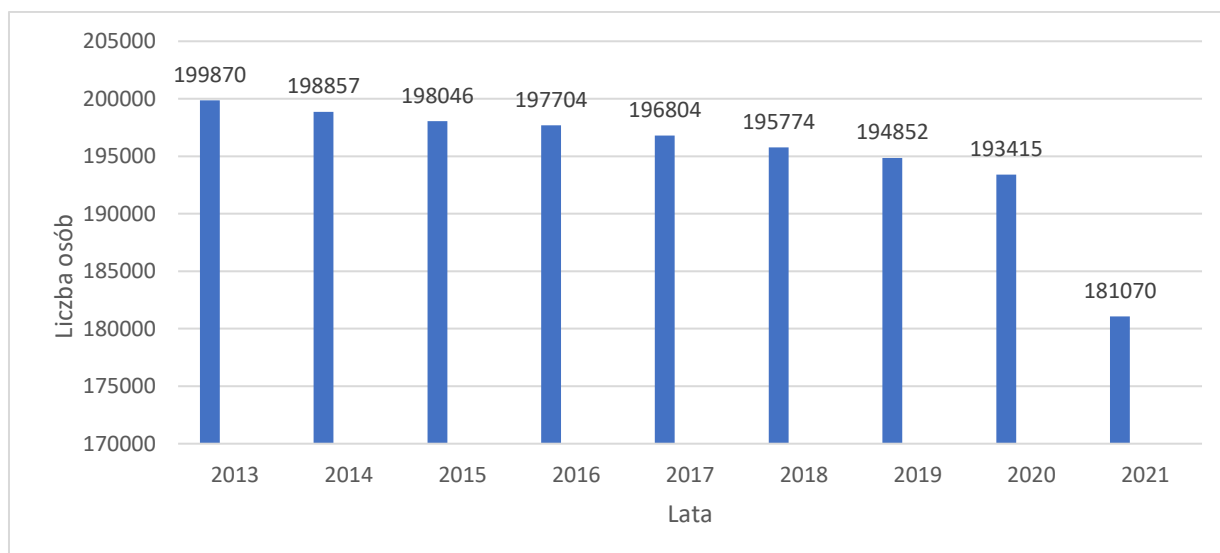

Rycina 1 Obszar badań, opracowanie własne

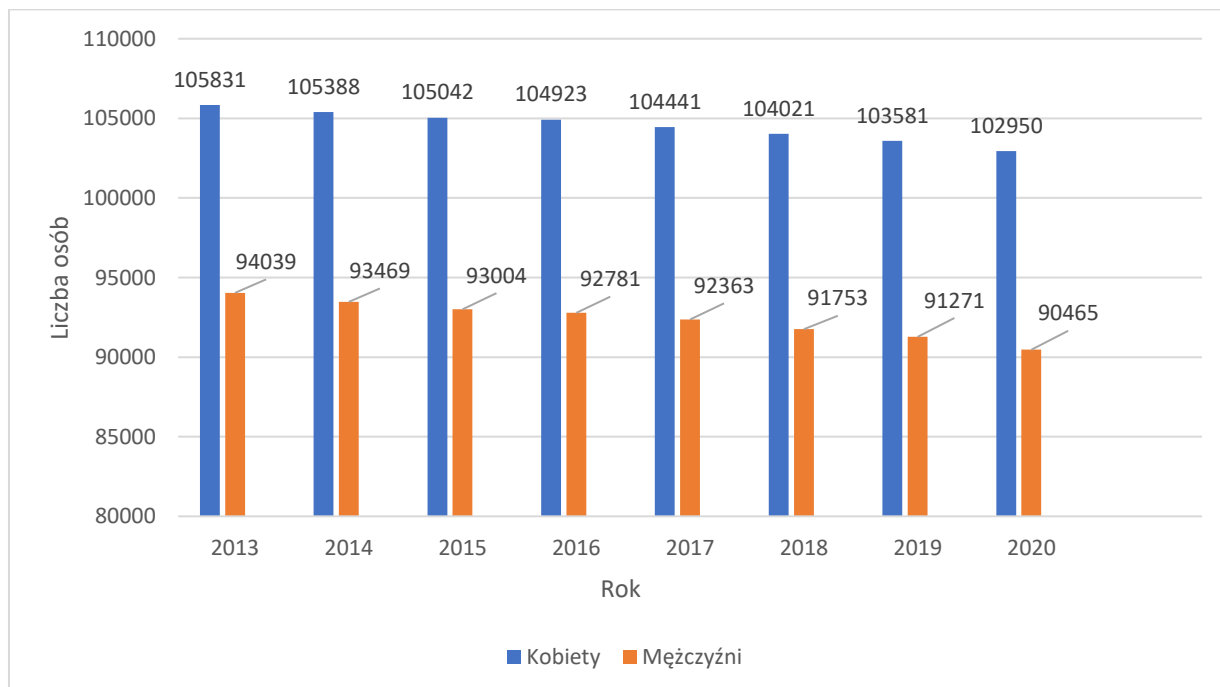
2.2. Struktura demograficzna mieszkańców Kielc

Od kilkunastu lat Kielce zmagają się z problemem depopulacji (ryc. 2). Według Urzędu Statystycznego liczba ludności w 2013 roku wyniosła 199870 osób. W ciągu ostatnich dziewięciu lat nastąpił spadek o 18800 osób. Jest to średnio roczny spadek o 2088. Najsilniejszy spadek populacji nastąpił w 2021 roku i wyniósł on 12345 osób do roku poprzedniego. Struktura ludności według płci w ciągu ostatnich lat była bez znaczących zmian <https://stat.gov.pl/> (dostęp: 02.04.2022) (ryc. 3). W Kielcach przeważają kobiety, a poziom feminizacji jest na stałym poziomie – na 100 mężczyzn przypada 113-114 kobiet (Hryniewicz i in. 2017). Gęstość zaludnienia w Kielcach w ciągu ostatnich lat była malejąca (ryc. 4). Największy spadek odnotowano z 2019 na 2020 gdzie liczba ludności zamieszkująca Kielce na 1 km² spadła o 13 osób. W strukturze populacji według ekonomicznych grup wieku rośnie udział populacji w wieku poniżej 14 lat oraz w wieku poprodukcyjnym <https://stat.gov.pl/> (dostęp: 02.04.2022). Widoczny jest malejący udział osób w wieku produkcyjnym (ryc. 6), który powinien być sygnałem dla władz Kielc. Wzrost osób w wieku do 14 lat jest pozytywnym trendem, jednak prognozy długookresowe ludności Kielc przewidują

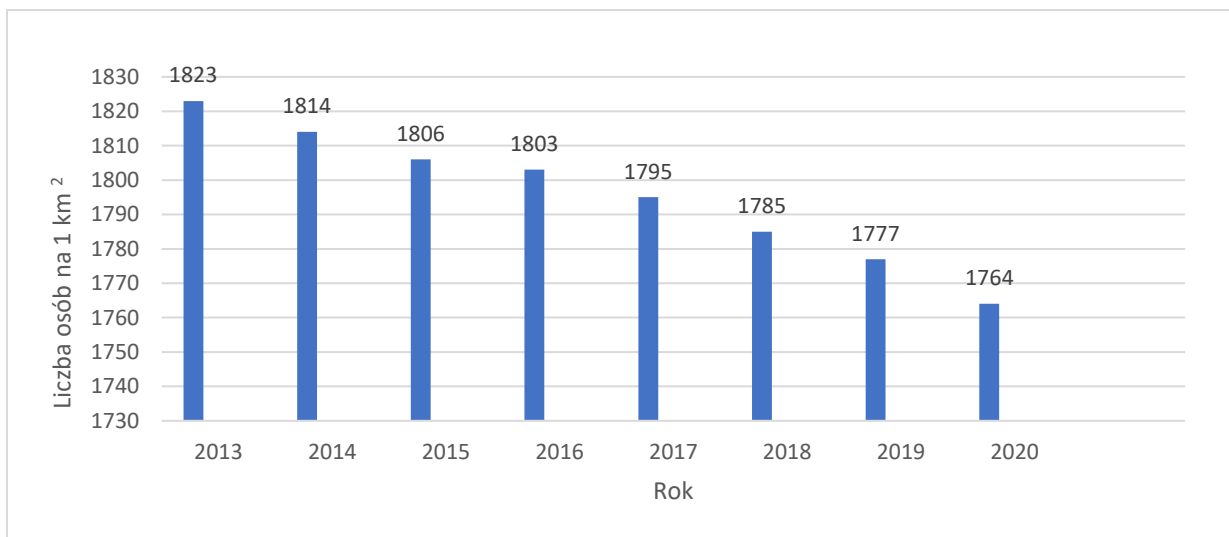
malejącą liczbę społeczeństwa (ryc. 5). Wzrost udziału osób po 65 roku dla mężczyzn i 60 roku dla kobiet świadczy o starzejącym się społeczeństwie. Spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym w ciągu ostatnich lat wyniósł 15546 osób. Największy roczny spadek - 2659 osób odnotowano w latach 2013- 2014.

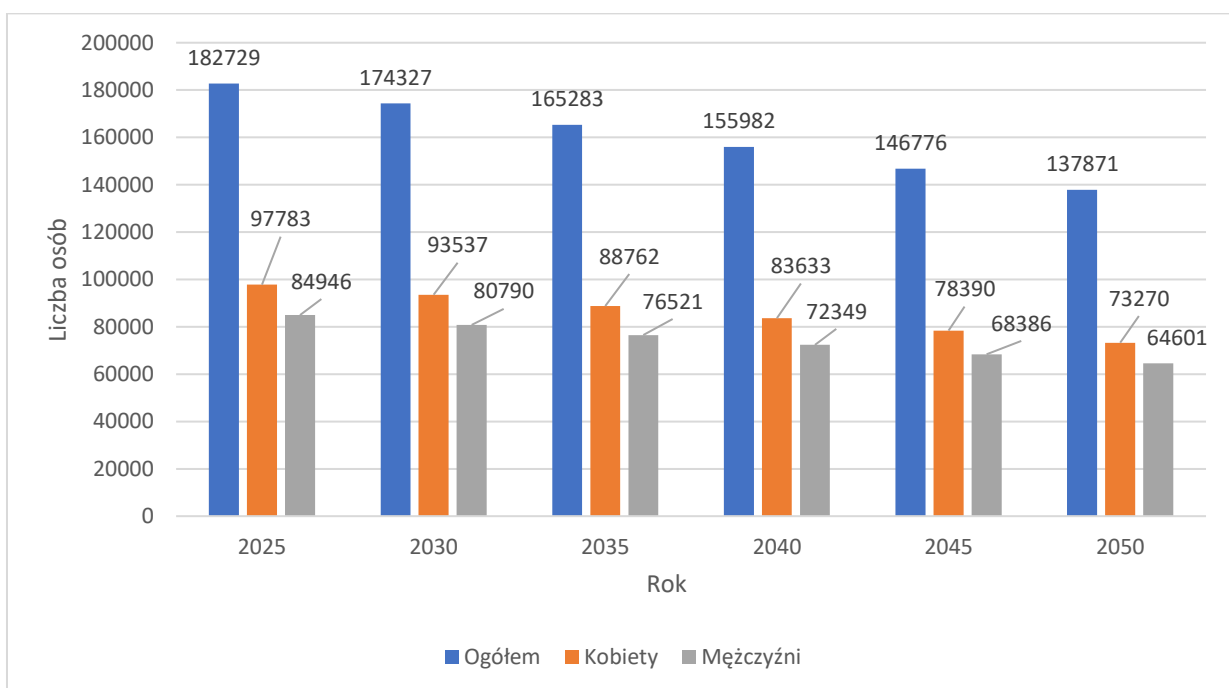
Rycina 2 Liczba ludności w Kielcach w latach 2013-2021

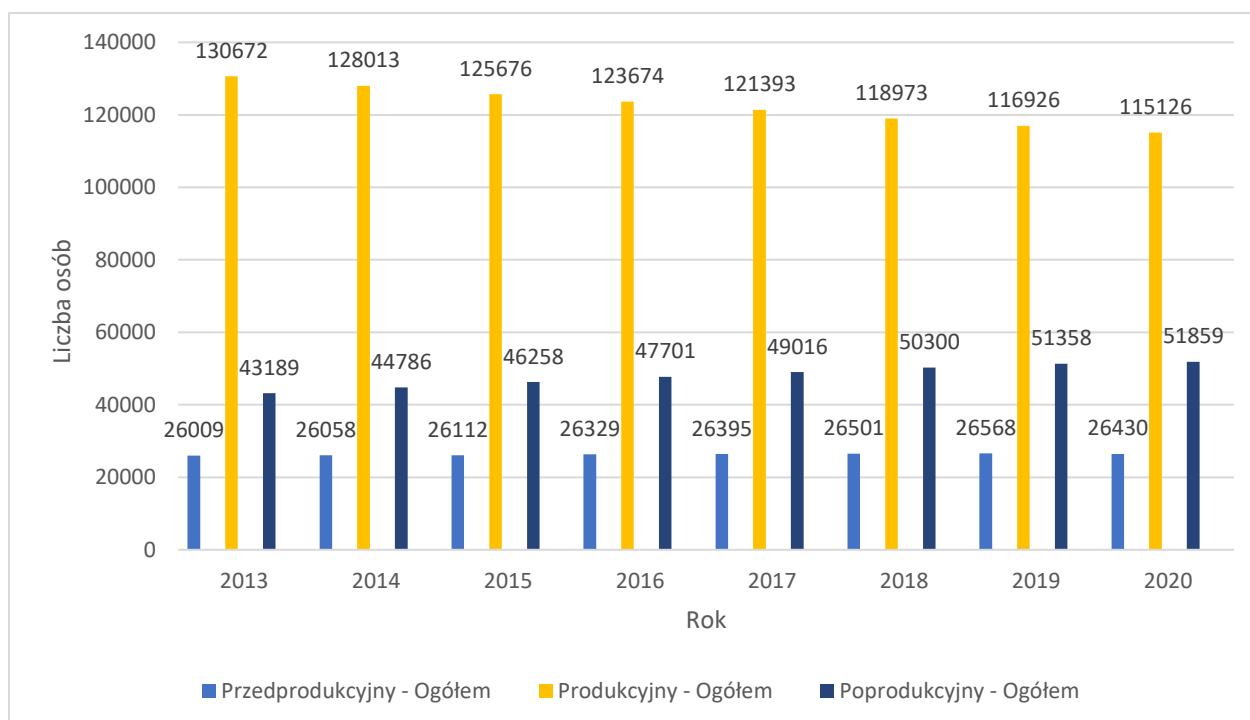
Rycina 3 Liczba kobiet i mężczyzn w Kielcach w latach 2013-2020

Rycina 4 Gęstość zaludnienia w Kielcach w latach 2013-2020

Rycina 5 Prognoza ludności w Kielcach w latach 2025-2050

Rycina 6 Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku i płci w Kielcach w latach 2013-2020

2.3. Środowisko przyrodnicze

Kielce położone są w mezoregionie Gór Świętokrzyskich (Kondracki 2002). Budowa geologiczna obszaru Kielc jest bardzo zróżnicowana. W obniżeniach terenu przeważają plejstoceny pokrywy morenowe i wodnolodowcowe oraz pokrywy osadowe z holocenu. Skały kwarcytowe oraz węglanowe występują na wzniesieniach (Filonowicz 1968, 1973). Kielce tworzą centralną część antyklinorium świętokrzyskiego w obrębie trzonu paleozoicznego Gór Świętokrzyskich (Program ochrony środowiska dla miasta Kielce 2011). Antropogeniczne zmiany w rzeźbie terenu poprzez odkrywkową eksploatację przyczyniły się do powstania kamieniołomów – Kadzielnia oraz Ślichowice, które aktualnie są nieczynne i stanowią rezerваты przyrody. Obszar Kielc znajduje się w regionie klimatycznym śląsko-małopolskim. Większa średnia wysokość opadów oraz niższa średnia temperatura w porównaniu z obszarami otaczającymi tworzy lokalny mikroklimat. W centralnej części obszaru miasta występują gleby antropogeniczne. Na pozostałym obszarze występują gleby typowe dla skał macierzystych i uwarunkowań naturalnych – autogeniczne, litogeniczne, hydrogeniczne bagienne i pobagienne, semihydrogeniczne i napływowe (Program ochrony środowiska Miasta Kielce 2011). Kielce położone są w dorzeczu Nidy, w zlewniach Bobrzy i Lubrzanki. Pod miastem znajdują się dwa szczelinowo-krasowe zbiorniki wód podziemnych

(Program ochrony środowiska Miasta Kielce 2011). Na terenie Kielc wyszczególniono występowanie 29 chronionych siedlisk przyrodniczych. Występuje tutaj wiele gatunków flory: 119 zostało wpisanych na „czerwoną listę”, 37 uznano za rzadkie lub zagrożone w skali krajowej, dodatkowo 75 gatunków flory zostało objętych ochroną prawną (Program ochrony środowiska Miasta Kielce 2011).

3. Idea budżetu obywatelskiego w Kielcach

3.1. Zgłaszanie projektów

Do edycji Budżetu Obywatelskiego w Kielcach mogą być zgłaszane różne autorskie projekty, pod warunkiem, że osobą zgłaszającą jest mieszkaniec Kielc. Projekt musi być złożony w odpowiednim terminie określonym w harmonogramie przez Urząd Miasta Kielce. Wnioskodawca może zgłosić dowolną ilość projektów. Przy składaniu projektu wypełnia się odpowiedni formularz, który zawiera podstawowe informacje o projekcie, opis projektu wraz z opisem działań, dane wnioskodawcy oraz zgodę na udostępnianie danych osobowych. Dodatkowo oprócz formularza trzeba dostarczyć listę poparcia pod która musi się podpisać co najmniej 15 mieszkańców oprócz osoby składającej wniosek. Projekty mogą być składane elektronicznie oraz w specjalnie do tego wyznaczonych punktach na terenie miasta Kielce. Jeżeli wnioskodawca będzie chciał zrezygnować z projektu musi ten fakt zgłosić nie później niż do dnia poprzedzającego opublikowanie listy dopuszczonych do głosowania projektu.

3.2. Weryfikacja projektów

Zgłoszone projekty podlegają weryfikacji formalnej – przez Wydział Przedsiębiorczości i Komunikacji Społecznej Urzędu Miasta Kielce oraz merytorycznej i prawnej – właściwe wydziały, biura Urzędu Miasta Kielce lub jednostki organizacyjne. Kryteria, jakie muszą spełnić projekty do dalszej weryfikacji to: złożenie formularza w odpowiednim do tego terminie, posiadanie uprawnień do jego zgłoszenia, wypełnienie wszystkich pól w formularzu, załączenie skanu i oryginału listy poparcia. Jeśli komisja zweryfikuje ewentualne braki lub nieprawidłowości, wnioskodawca musi je poprawić do 5 dni roboczych. Jeżeli tego nie wykona to projekt zostaje odrzucony. Przy większej ilości podobnych do siebie projektów złożonych przez jednego wnioskodawcę komisja kontaktuje się w celu zorganizowania jednego projektu wspólnego. Przy wszystkich prawidłowych kryteriach następuje weryfikacja merytoryczna i prawna. Projekty mogą zostać zmienione w czasie oceny merytorycznej, jeżeli wydział Urzędu Miasta Kielce uzna, że może on zostać zrealizowany po przeróbkach. Na taką zmianę musi pisemnie zezwolić wnioskodawca. Weryfikacja negatywna

następuje, jeżeli wystąpił brak kontaktu z wnioskodawcą po próbach kontaktu oraz brak zgody na zmiany wykonanej przez Urząd Miasta. Pełna lista projektów pozytywnych i negatywnych zostaje opublikowana na stronie internetowej Budżetu Obywatelskiego po skończeniu weryfikacji. Wnioskodawca ma prawo złożyć odwołanie w terminie 7 dni od dnia publikacji listy wraz z uzasadnieniem. Odwołanie można sporządzić w formie elektronicznej lub pisemnej. Komisja odwołania rozpatruje jawnie, przy czym wnioskodawcy zostają o tym spotkaniu poinformowani i mogą wyrazić swoją opinię. Rozstrzygnięcie podejmuje się większością głosów obecnych osób na posiedzeniu. Po zakończeniu posiedzenia komisja sporządza ostateczną listę projektów zakwalifikowanych do głosowania oraz odrzuconych. Projekty odrzucone zostają przedstawione osobom zgłaszającym do wglądu wraz z uzasadnieniem.

3.3. Głosowanie

Głosowanie odbywa się zgodnie z harmonogramem przygotowanym corocznie przez komisję. Osoba głosująca musi być mieszkańcem Kielc i posiada tylko jeden głos. Do weryfikacji głosującego konieczne jest podanie danych kontaktowych. Przy osobie, która nie ukończyła 13 roku życia konieczne jest wypełnienie zgody na udział w głosowaniu przez prawnego opiekuna. Głosowanie głównie realizuje się w formie elektronicznej. Osobom starszym lub nie mającym dostęp do Internetu organizuje się specjalne punkty do głosowania. Przy osobistym głosowaniu potrzebne jest okazanie dokumentu potwierdzającego tożsamość. Mieszkaniec może oddać głosy maksymalnie na: 1 projekt inwestycyjny duży, 3 projekty inwestycyjne małe, 4 projekty nieinwestycyjne oraz 2 projekty „zielone” (2020 rok). Na niektórych osiedlach Spółdzielnie Mieszkaniowe drukują karty do głosowania, które następnie są wrzucane do lokatorskich skrzynek na listy. Mieszkańcy, którzy zechcą zagłosować muszą odnieść wypełnioną kartę do punktu zbiórki, gdzie wyznaczona osoba zawozi karty do odpowiednich punktów. Takie działanie ma na celu zwiększenie liczby oddanych głosów na zgłoszony projekt na terenie osiedla.

3.4. Ogłoszenie wyników głosowania

Wyniki ogłasza się w terminie 7 dni od daty zakończenia głosowania poprzez stronę internetową oraz w formie komunikatów medialnych. Ogłoszenie zawiera projekty, które zostaną zrealizowane oraz liczbę głosów do każdego zakwalifikowanego projektu. Wygrywają projekty, które uzyskały największą liczbę głosów i mieszczą się w kwocie środków przeznaczonych na realizację poszczególnych kategorii projektów. Wnioskodawca, którego projekt wygrał musi przekazać umowę o bezpłatnym przekazaniu praw autorskich

majątkowych albo udzielenia licencji nieograniczonej czasowo, terytorialnie i ilościowo. Jeżeli projekty wygrane dotyczą tej samej lokalizacji, zakwalifikowany zostaje ten, który otrzymał jak największą liczbę głosów. O realizacji projektów, które otrzymały taką samą liczbę głosów w danej kategorii decyduje komisja.

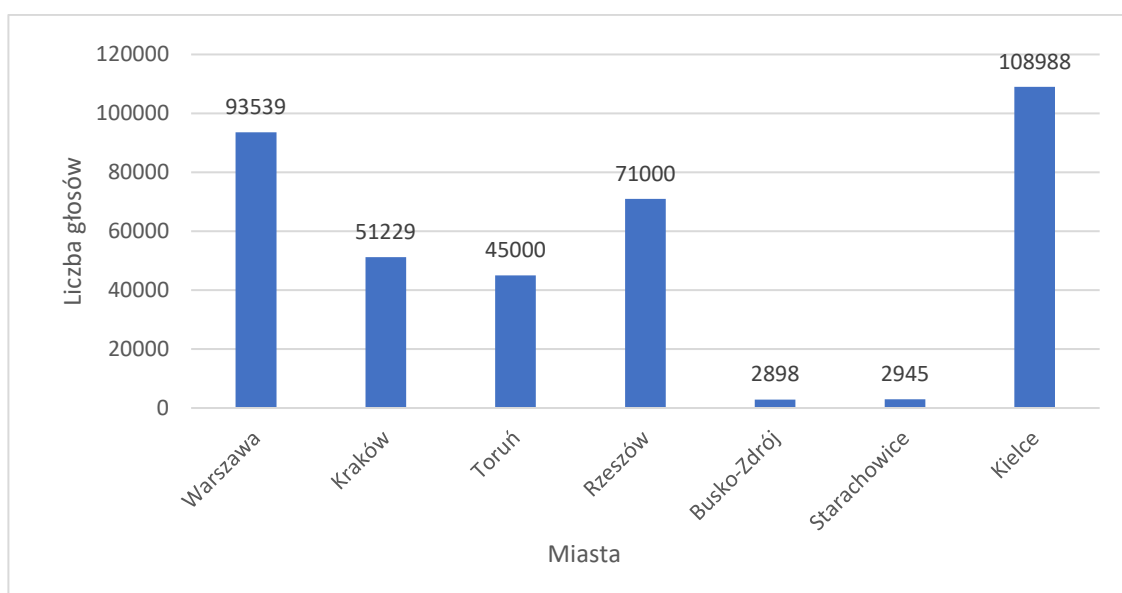
3.5. Klasyfikacja projektów

Rada Miasta Kielce po 2013 roku sklasyfikowała projekty na małe i duże. W roku 2013 nie zastosowano takiego podziału. W latach 2014-2015 projekty małe dotyczyły kosztów do 100.000 złotych, powyżej tej kwoty klasyfikacja obejmowała już tylko duże projekty. Po 2015 roku zwiększono koszty małego projektu do 150.000 złotych. W 2019 wprowadzono nowy typ projektów – nieinwestycyjne, których koszt nie może przekroczyć 30.000 złotych. Dwa lata później zwiększono zakres kosztów małych projektów do 200.000. Ciągły wzrost kosztów małych projektów, może wynikać ze wzrostu cen realizacji lub z uwagi na fakt, iż większość składanych pomysłów zalicza się do tego kryterium i władze miasta chcą, aby więcej tego typu projektów zostało realizowanych.

3.6. Porównanie kieleckiego budżetu obywatelskiego z innymi miastami

Budżet obywatelski jest prowadzony w wielu miastach w Polsce, nie tylko tych wojewódzkich, ale również mniejszych, które prowadzą taką formę konsultacji społecznych. Warszawa jako stolica kraju i miasto z największą liczbą mieszkańców idee budżetu prowadzi od 2015 roku. W swojej ostatniej edycji przeznaczyło na ten cel ponad 101 milionów złotych. Zdecydowano o podziale puli pomiędzy projektami ogólnomiejskimi a dzielnicowymi (19 dzielnic). Zostało oddanych 93 539 głosów. Procent oddanych głosów w odniesieniu do liczby ludności wynosi 5,21%. Drugim miastem pod względem ludności jest Kraków. Idea była tam także zapoczątkowana w 2015 roku. Budżet jaki przeznaczono to 35 milionów złotych i został on podzielony na projekty ogólnomiejskie i dzielnicowe (17 dzielnic). Procent głosów jaki oddano to 6,56%. Pod względem liczby ludności, podobnymi miastami do Kielc są Toruń i Rzeszów. Toruń zapoczątkował tę formę konsultacji w 2014 roku. W ostatniej edycji przeznaczono tam na budżet obywatelski ponad 7 milionów złotych. Kwota została podzielona na ogólnomiejską (30%) i lokalną (70%). Strefa lokalna jest podzielona na projekty inwestycyjne, remontowe i z zakresu urządzania zieleni. Dodatkowo pula lokalna jest podzielona pomiędzy 13 dzielnic. W Toruniu oddano ponad 45 tysięcy głosów, co dało prawie 23 % całej społeczności. Rzeszów swój budżet prowadzi od 2014 roku. Prezydent Miasta wraz z Radą przeznaczyli ponad 8 milionów złotych. Cała pula jest podzielona pomiędzy trzy kategorie: infrastruktura miejska - budowa, modernizacja oraz remont; infrastruktura osiedlowa

- budowa, modernizacja i remont; działania o charakterze prospołecznym, kulturalnym, oświatowym i sportowym. Na pierwszą część przydzielono 50 % całej puli, na drugą 40 % a na ostatnią 10 %. Oddane głosy stanowiły 36,1 % wszystkich osób mających możliwość oddania głosów. Miasta w województwie świętokrzyskim, w których funkcjonuje budżet obywatelski to: Busko-Zdrój oraz Starachowice. W Busku Zdroju idee tą prowadzi się od 2015 roku i przeznaczają się na nią około 300 tysięcy złotych. Projekty są podzielone na charakter inwestycyjno-remontowy oraz projekty inne. Buskowie oddali 18,56% możliwych wszystkich głosów. Starachowice, podobnie jak Busko-Zdrój wystartowały z budżetem obywatelskim w 2015 roku. Z budżetu miasta przeznaczają się na tą formę około 1 milion złotych na projekty o charakterze lokalnym. Starachowiczanie w ostatniej edycji oddali niecałe 3 tysiące głosów co stanowiło 6,18% mieszkańców uprawnionych do głosowania. Porównując Kielce do krótko przeanalizowanych powyżej miast oznaczają się one najwyższą liczbą oddanych głosów – jest to ponad 60 % udział głosujących do ogółu mieszkańców Kielc (ryc. 6). Kielczanie angażują się w cały proces powstawania, a później oddawania głosów na wspólne koncepcje. Władze miasta prawidłowo promują i używają odpowiednich środków marketingowych do zachęcenia aktywności mieszkańców. Kwota przeznaczona przez Urząd Miasta na cele budżetu obywatelskiego jest porównywalna do miast o podobnym charakterze. Kielce wyróżniają się w województwie co jest prawidłowym zjawiskiem. Dwa największe miasta w Polsce, mimo większych środków budżetu nie wykazują dużej aktywności swoich mieszkańców w tym działaniu. Kielce jako pierwsze z sześciu wyżej przedstawionych miast rozpoczęło pomysł realizacji planów przedstawionych przez społeczność.

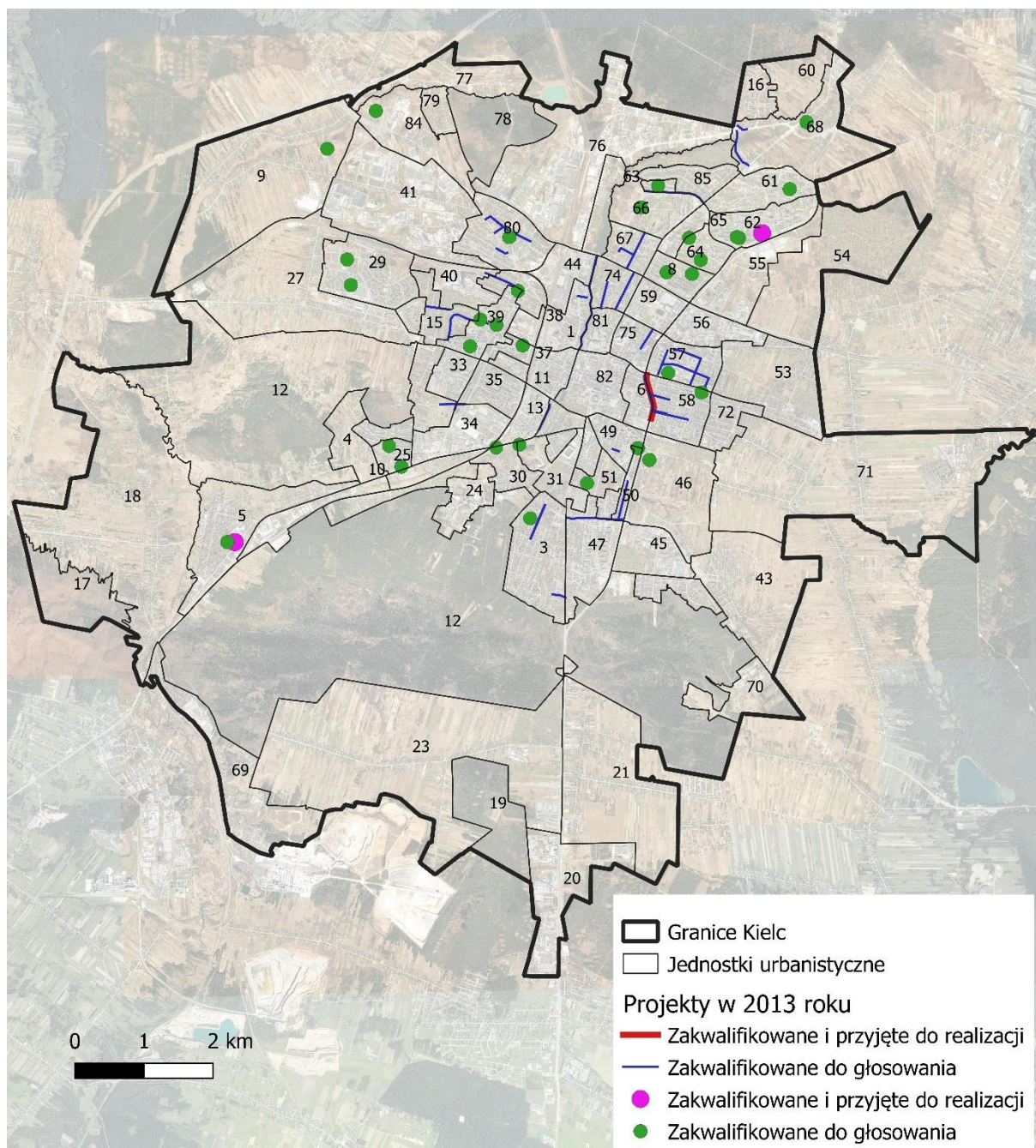

Rycina 7 Liczba oddanych głosów w BO w 2021

4. Projekty budżetu obywatelskiego wybrane do realizacji

4.1. Rok 2013

W pierwszej edycji budżetu obywatelskiego zostało zgłoszonych 67 projektów, każdy z nich przeszedł weryfikację i został dopuszczony do głosowania (ryc. 8).

Rycina 8 Projekty BO w 2013 roku

W 2013 roku nie zastosowano żadnego podziału między projektami. Projekty różniły się od siebie tylko kosztem realizacji. Pomysłów, dla których wyznaczono dokładną lokalizację było 33, głównie skupiały się one na północy miasta. Najczęściej dotyczyły one wyposażenia

budynków oświaty. Były to np. budowa boiska lub placu zabaw i budowa siłowni zewnętrznych. Regiony Kielc, w których zlokalizowano najwięcej projektów objęły obszar Bocianka, Osiedla Słoneczne Wzgórze, Osiedla Świętokrzyskiego, osiedla Czarnów Wielorodzinne oraz Ślichowice. Na południu oraz w obszarach peryferyjnych Kielc nie zgłoszono żadnej inicjatywy. Tych jednostek urbanistycznych było 63. Lokalizacje niektórych projektów zgłoszono jako liniową, czyli wzdłuż ulic. Najczęściej były to: rozwój infrastruktury rowerowo-pieszkiej, budowa chodników czy wybudowanie nowej ulicy. Głównie zlokalizowano je we wschodniej części miasta, a osiedla w których było ich najwięcej to: Czarnów jednorodzinne 2, Herby-Głębozka, Osiedle sady 2, Sandomierska-Leszczyńska, Wielkopole. Jednostek urbanistycznych, w których nie wyznaczono żadnego tego rodzaju projektu było 72.

Spośród zgłoszonych projektów wyznaczono trzy, które zdobyły największą ilość głosów (tab. 1).

Tabela 1. Zwycięskie projekty BO w 2013 roku

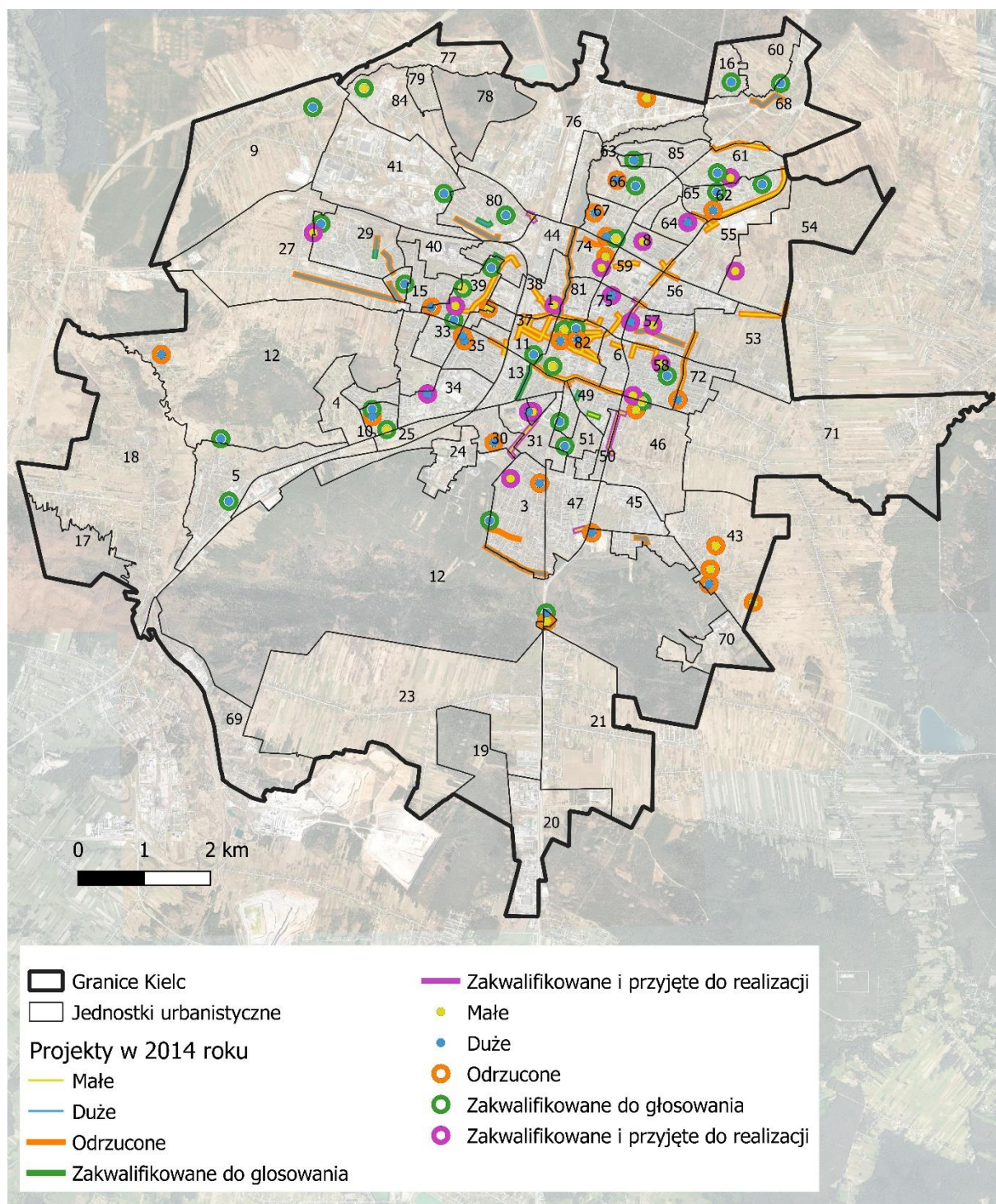
L.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Koszt	Liczba oddanych głosów	Kategoria projektu
1.	Alternatywny transport miejski. Rozwój infrastruktury rowerowopieszkiej na terenie Kielc. Budowa dróg dla rowerów, budowa przejścia dla pieszych i przejazdu dla rowerów wraz z sygnalizacją świetlną	pas drogowy ul. Tarnowskiej pas drogowy ul. Źródłowej, pas drogowy al. Solidarności, pas drogowy ul. Sandomierskiej, pas drogowy al. Wieków Kielc, pas drogowy ul. J. Nowaka-Jeziorańskiego	2 600 000	3491	komunikacyjna
2.	Budowa pełnowymiarowego boiska ze sztuczną nawierzchnią	ZSO nr 14 im. K.I. Gałczyńskiego w Kielcach ul. Jana Nowaka Jeziorańskiego 53	1 900 000	2314	sportowa
3.	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 8	teren szkolny przy ZSO nr 8, Al. Górników Staszicowskich 22A.	550 000	2138	sportowa

Ze względu na fakt, iż była to pierwsza edycja BO zostało zgłoszonych mało pomysłów. Błędne kwestie zostały poprawione w terminie np. błędny numer pesel, dlatego wszystkie

zgłoszone projekty zostały zakwalifikowane do głosowania. W tej edycji zostało oddanych 37267 głosów.

4.2. Rok 2014

W 2014 roku projekty, które zgłaszano zostały sklasyfikowane na małe i duże (różnica między nimi była w kosztach realizacji). Łącznie zostało zgłoszonych 130 pomysłów, z czego 65 odrzucono (ryc. 9). Projektów, które zostały zakwalifikowane do realizacji było 23 (tab. 2).

Rycina 9 Projekty BO w 2014 roku

Zlokalizowane były w środkowej części miasta. Duże dotyczyły kategorii sportowej, a małe w większości komunikacyjnej jak i sportowej.

Projekty, na które można było zagłosować i które miały precyzyjnie określoną lokalizację znajdowały się na całym obszarze miasta. Projekty duże występowały w północno-wschodniej części Kielc, głównie zlokalizowane na Osiedlu Świętokrzyskim, osiedlu Na Stoku oraz SzydłóWKu. Obejmowały one: budowy boisk, budowy placów zabaw lub modernizację infrastruktury. Projekty zakwalifikowane do głosowania jako małe zlokalizowane były również na całym obszarze miasta. W projektach małych skupiono się na siłowniach zewnętrznych, remontach obecnych placów zabaw lub budowie nowych miejsc rekreacyjnych.

Idee których lokalizacja przebiegała wzdłuż ulic głównie skupiały się w środkowej części miasta. Obszary, których nie objął żaden pomysł to południe Kielc oraz osiedle Zagórze. Obszary, na których zgłoszono najwięcej projektów to tereny, w których mieszka duża część mieszkańców miasta oraz osoby młode i w średnim wieku. Zgłaszane projekty lokalizowane były głównie na osiedlach o zabudowie wielorodzinnej, przez co mogła z nich korzystać potencjalnie większa liczba osób.

Spośród projektów odrzuconych, o jasno sprecyzowanej lokalizacji większość była wyznaczona w centrum miasta i we wschodniej jego części. Projekty odrzucone małe zlokalizowane były we wschodniej części miasta, a odrzucone duże w środkowej. Projekty, których lokalizację głosowano na ulicy lub sieci kilkunastu ulic zostały odrzucone głównie w północnej części Kielc. Jednostki urbanistyczne, w których odrzucono najwięcej projektów to: Ostra górką, Szydłówek oraz Centrum. Większa część projektów, która została odrzucona to projekty duże.

Projekty dopuszczone do realizacji:

Tabela 2. Zwycięskie projekty BO w 2014 roku

L.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Typ	Koszt	Liczba głosów	Kategoria projektu
1.	Budowa kompleksu 3 boisk, bieżni poliuretanowej i skoczni w dal	Gimnazjum nr 7 Kielce ul. Krzyżanowskiej 8	duży	1 300 000	5537	sportowa
2.	Budowa kompleksu rekreacyjno-sportowego przy Zespole Szkół Ponadpodstawowych Nr 2 w Kielcach	Teren Zespołu Szkół Ponadpodstawowych Nr 2 w Kielcach - Radiowa 1	duży	1 500 000	5945	sportowa
3.	Modernizacja/budowa boisk przyszkolnych	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 6, Leszczyńska 8, 25-321 Kielce boiska szkolne, place, tereny szkoły	duży	980 000	7 949	sportowa

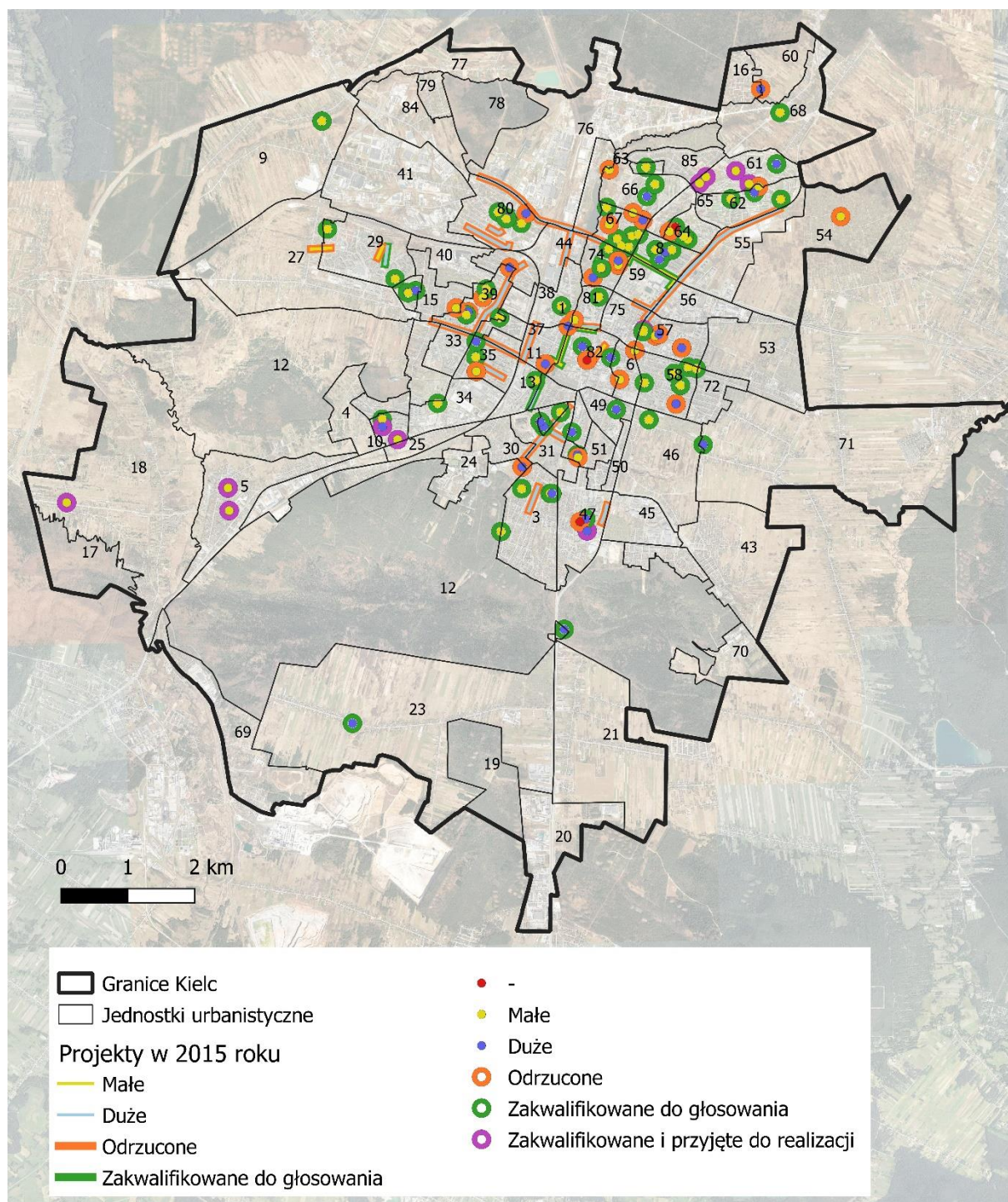
4.	Nowoczesne zaplecze kluczem do sportowej przyszłości!	Budynek ZSO Nr 10 ul. Gagarina 3 - modernizacja (remont) sali gimnastycznej i zaplecza sanitarno-socjalnego	duży	300 000	3 497	sportowa
5.	Bez komputera - ani rusz!!!	Budynek ZSO Nr 10 ul. Gagarina 3 - utworzenie sieci komputerowej, modernizacja pracowni komputerowej, montaż komputerów	duży	250 000	3 522	edukacyjna
6.	Bezpieczna i estetyczna szatnia uczniowska	Budynek ZSO Nr 10 ul. Gagarina 3	duży	200.000	3507	sportowa
7.	Remont i modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym Nr 1 w Kielcach	Ul. C.K. Norwida 5, 25-410 Kielce	mały	100 000	743	rekreacyjna
8.	Rodzinna strefa sportu z elementami małej architektury	Kielce, os. Ślichowice 2, ul. Tektoniczna	mały	100 000	801	sportowa
9.	Zagospodarowanie terenu przy Przedszkolu Samorządowym z OI nr 8	Teren Przedszkola Samorządowego z Oddziałami Integracyjnymi Nr 8, ul. Żółkiewskiego 12, 25-134 Kielce - urządzenie terenu o dodatkowe urządzenia rekreacyjne i zabawowe	mały	98 000	1 415	rekreacyjna
10.	Plac przy kościele Św. Ducha, Na Stoku	Osiedle Na Stoku, Kielce - Chodnik, schody z poręczą, plac z kostki brukowej	mały	96 900	2 412	komunikacyjna
11.	Siłownia zewnętrzna	Park KSM ul. Bohaterów Warszawy, Tarnowska	mały	90 600	8 002	sportowa
12.	Uzupełnienie przejazdów rowerowych - al. Solidarności	al. Solidarności: skrzyżowania z ul. Leszczyńską, skrzyżowania z Aleją Tysiąclecia Państwa Polskiego, skrzyżowanie z drogą wewnętrzną prowadzącą do Hotelu Kongresowego - zaprojektowanie i wdrożenie nowej organizacji ruchu	mały	85 000	855	komunikacyjna
13.	Dziecko też wie, że: ruch to zdrowie Budowa bezpiecznego placu zabaw z CCTV dla wszystkich dzieci wczesnoszkolnych i przedszkolnych przy Przedszkolu Samorządowym Nr 26 ul. Piekoszowska 42	Obszar do zagospodarowania przed Przedszkolem Samorządowym Nr 26 w Kielcach: Piekoszowska 42, Kielce	mały	80 000	663	rekreacyjna
14.	Biblioteka dostępna dla niewidomych szansą na rozwój	25-525 Kielce, ul. Okrzei 9 - Filia Nr 9	mały	76 780	762	edukacyjna
15.	Uzupełnienie przejazdów rowerowych – ul. Tarnowska	Ul. Tarnowska: skrzyżowanie z ul. Proszą, skrzyżowanie z ul. Wojska Polskiego – zaprojektowanie i wdrożenie nowej organizacji ruchu	mały	70 000	1 192	komunikacyjna
16.	Osiedlowa siłownia zewnętrzna	Daleka 11, Kielce	mały	51 000	7 931	sportowa
17.	Siłownia zewnętrzna	Kielce ul. Mazurska	mały	43 200	7 937	sportowa
18.	Plac "STREET WORKOUT"	Działka 668/12 lub 668/26 lub 668/39 lub 1381/24 - wszystkie w obrębie 0017 - Budowla składająca się z kompleksu drążków i poręczy do treningu	mały	35 000	3 489	sportowa

		sportowego z ciężarem własnego ciała				
19.	Wykonanie siłowni zewnętrznej dla młodzieży i osób dorosłych	Ul. Nowowiejska 12	mały	35 000	999	sportowa
20.	Uzupełnienie przejazdów rowerowych - ul. Popiełuszki	ul. Popiełuszki: skrzyżowanie z ul. Wrzosową - zaprojektowanie i wdrożenie nowej organizacji ruchu	mały	25 000	1 175	komunikacyjna
21.	Uzupełnienie przejazdów rowerowych - ul. Łódzka	ul. Łódzka: skrzyżowanie z ul. Robotniczą - zaprojektowanie i wdrożenie nowej organizacji ruchu	mały	18 000	1 143	komunikacyjna
22.	Uzupełnienie przejazdów rowerowych - al. Legionów	al. Legionów: skrzyżowanie z ul. Husarską, skrzyżowanie z ul. Majora Jurija Gagarina - zaprojektowanie i wdrożenie nowej organizacji ruchu	mały	16 500	1 226	komunikacyjna
23.	Uzupełnienie przejazdów rowerowych - ul. Bohaterów Warszawy	ul. Bohaterów Warszawy: zjazd do stacji benzynowej Statoil, zjazd do Tesco - zaprojektowanie i wdrożenie nowej organizacji ruchu	mały	10 000	1 421	komunikacyjna

Łącznie w edycji 2014/2015 oddano 113489 głosów, gdzie na projekty małe oddano 46495 głosów, a na duże 66994. Był to zatem znaczny wzrost w ilości oddanych głosów w stosunku do roku poprzedniego.

4.3. Rok 2015

Mieszkańcy Kielc do edycji 2015/2016 zgłosili 147 projektów (ryc.10). Zrealizowanych projektów podczas tej edycji było 16 (tab. 3). Zlokalizowane były w zachodniej i północno-wschodniej części miasta. Wygrały tylko koncepcje o precyzyjnie określonej lokalizacji.

Rycina 10 Projekty BO w 2015 roku

Projekty małe dopuszczone do głosowania zlokalizowane były prawie na całym obszarze miasta. Jednostkami urbanistycznymi o najwyższej liczbie takich projektów były: Wielkopole, Herby-Głębozka (są to osiedla o zabudowie jednorodzinnej), Szydłówek i osiedle Jagiellońskie (o zabudowie wielorodzinnej). Dominującymi projektami do 150 tysięcy złotych były: budowa miejsc wypoczynku, placów zabaw wraz z ogrodzeniem, przejść dla pieszych w kluczowych dla bezpieczeństwa miejscach oraz parkingi. Projekty o koszcie ponad 150 tysięcy umiejscawiane były w środkowej i południowej części miasta. Głównie lokalizowane były na osiedlach: pod Dalnią, Aleja Legionów (gdzie zabudowa jest wielorodzinna), Barwinek o zabudowie jednorodzinnej i Psie górki, które mają mieszaną zabudowę. Zadania te skupiały się na budowie boisk lub przebudowie tych już istniejących oraz modernizacji placów zabaw.

Projektów o charakterze liniowym było niewiele. Trzy projekty o charakterze małym, które przeszły weryfikację i można było na nie głosować były w środkowej części miasta i dotyczyły poprawy komfortu jazdy rowerami. Projekty zakwalifikowane do głosowania o kwocie powyżej 150 tysięcy usytuowane były w północno-zachodniej części Kielc. Dotyczyły one przebudowy ulic lub położenia nowej nawierzchni asfaltowej. Odrzucone do 150 tysięcy złotych występowały na: Ślichowicach, Czarnowie Rządowy oraz Centrum. Projekty powyżej tej kwoty znajdowały się w środkowej części miasta. Tak jak w zgłoszeniach o dokładnej lokalizacji zostały one odrzucone ze względu na brak podanej kwoty projektu.

Odrzucone pomysły zlokalizowane były w centralnej części miasta od osiedla Barwinek do północnej granicy miasta. Dwa projekty zostały odrzucone ze względu na brak określenia zgłaszanego pomysłu jako mały lub duży. Zlokalizowane były one w środkowej części miasta i dotyczyły zagospodarowania placu zabaw oraz możliwości jeżdżenia rowerem po ścisłym centrum miasta. Projekty odrzucone małe jak i duże zlokalizowane były w środkowej i północnej części Kielc. W tym roku przyczyną odrzucenia prawie wszystkich projektów był brak podanych kosztów projektów. Jest to jeden z głównych wymogów w formularzu zgłoszeniowym, dlatego żaden z tych projektów nie mógł zostać zaakceptowany i przekazany do głosowania. Jednostki urbanistyczne, w których odrzucono najwięcej projektów to: Szydłówek, osiedle Sady 2 oraz Sandomierska-Leszczyńska.

Projekty, które zdobyły największą ilość głosów w tej edycji to:

Tabela 3. Zwycięskie projekty BO w 2015 roku

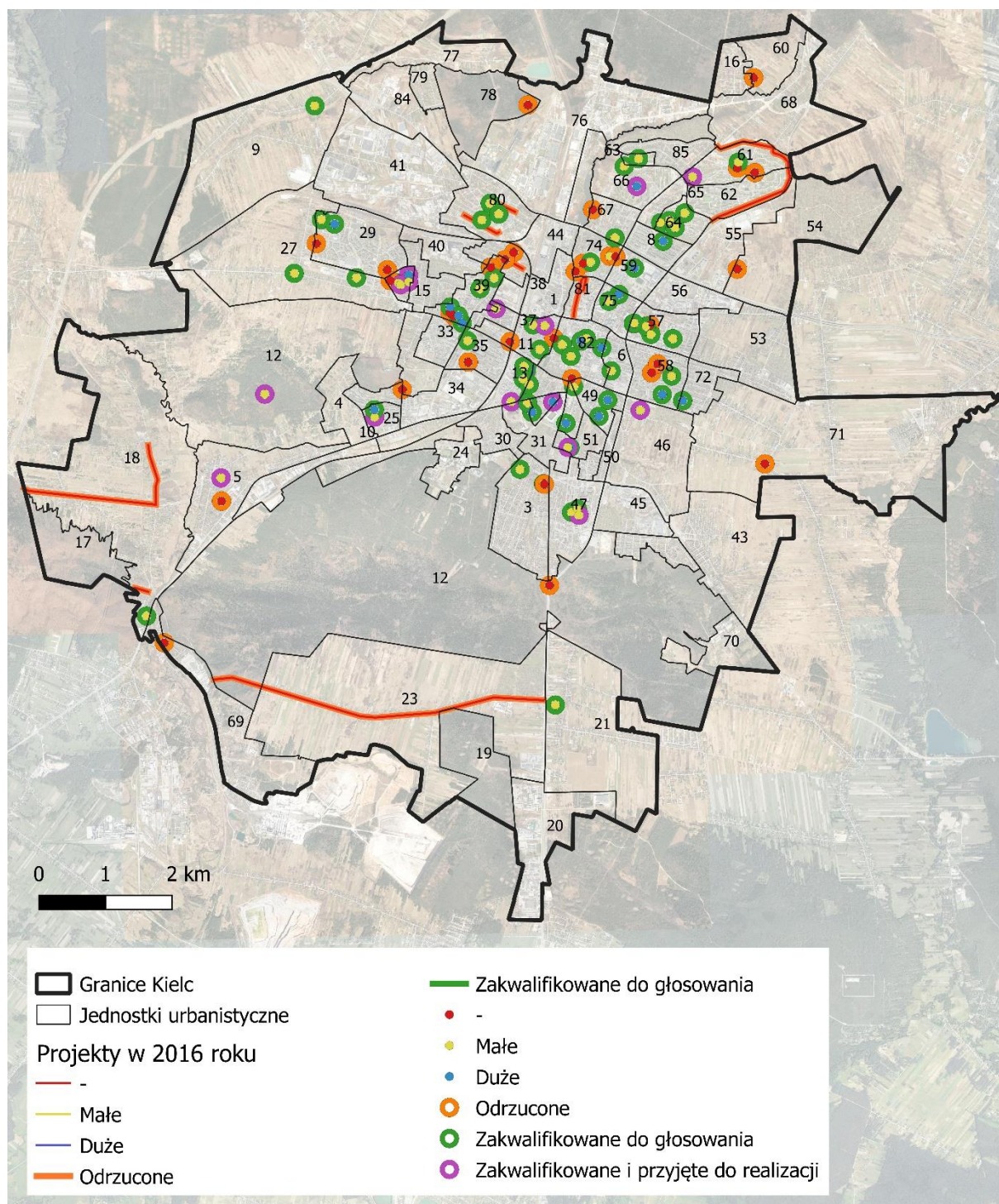
L.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Typ	Koszt	Liczba głosów	Kategoria projektu
1.	Budowa boiska ze sztuczną nawierzchnią do piłki nożnej przy ZSO nr 16 w Kielcach	ZSO nr 16 im. Janusza Kusocińskiego, ul. Barwinek 31 Kielce	duży	1 850 000	3346	sportowa
2.	Budowa kompleksu 3 boisk, bieżni okrężnej skoczni w dal z rozbiegiem oraz 12 podwójnych stanowisk siłowni zewnętrznej	Szkoła Podstawowa nr 33 im. I.J. Paderewskiego w Kielcach	duży	1 670 000	9034	sportowa
3.	Realizacja drogi dojazdowej do przedszkola samorządowego nr 14 przy ulicy Kalcytowej 15 od strony ulicy Krzemionkowej	Osiedle Podkarczówka, strefa podmiejska miasta Kielce,	duży	600 000	3387	komunikacyjna
4.	Modernizacja i przebudowa skweru na skrzyżowaniu ulic Sandomierska / Źródłowa tzw. "lotnisko"	Skwer przy skrzyżowaniu ulic Sandomierska/Źródłowa	duży	400 000	3423	komunikacyjna
5.	Plac treningowy do gry w piłkę nożną	Osiedle Na Stoku, Kielce Obręb 0007	mały	100 000	8750	sportowa
6.	Wymiana nawierzchni placu obok budynku ZSO Nr 8 w Kielcach	Teren ZSO Nr 8 przy Alei Górników Staszycowskich 22A, 25-804 Kielce	mały	100 000	2696	Komunikacyjno- edukacyjna
7.	Generalny remont sanitariatów w ZSO nr 6 w Kielcach ul. Leszczyńska 8 - pawilon D	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 6 w Kielcach, ul. Leszczyńska 8, 25-321 Kielce - Pawilon D	mały	99 800	2742	sportowa
8.	Siłownia zewnętrzna Na Stoku dla młodzieży, dorosłych i seniorów	Kielce Obręb 0007	mały	99 200	8990	sportowa
9.	Wejście do kościoła pw. Ducha Świętego	Kielce Obręb 0007	mały	98 700	8864	komunikacyjna
10.	Siłownia zewnętrzna dla młodzieży, mini plac zabaw dla dzieci a w tym niewielka ścianka wspinaczkowa, huśtawki, zjeżdżalnie, 2 ławeczki itp. Ogrodzenie i zagospodarowanie miejsca do potrzeb wraz z oświetleniem	część działki nr 112/2 o powierzchni 265 m2, ul. Ślęzy	mały	98 000	2767	sportowa
11.	Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej nr 28 w Kielcach, ul. Szymanowskiego 5	1411/2 - teren szkolnego ogrodu	mały	95 000	5745	rekreacyjna

12.	Plac zabaw dla dzieci	Przedszkole Samorządowe nr 23 Kielce, ul. Fabryczna 6,	mały	95 000	2752	rekreacyjna
13.	Budowa parkingu z płyt ażurowych na pasie terenu zielonego pomiędzy ulicą Krakowską a ulicą Kryształową na wysokości pawilonu handlowego przy ul. Kryształowej 4 w stronę ośrodka wychowawczego przy ul. Kryształowej 6	Osiedle Podkarczówka, strefa podmiejska miasta Kielce,	mały	90 000	3233	komunikacyjna
14.	Remont i modernizacja Sali gimnastycznej w ZSO nr 6 w Kielcach ul. Leszczyńska 8, 25-321 Kielce	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 6 w Kielcach ul. Leszczyńska 8, 25-321 Kielce	mały	79 000	2760	sportowa
15.	Bezpieczne przejścia dla pieszych przy Szkole Podstawowej nr 33	Kielce Obręb 0007, Nr działek - 894/143, 894/160, 894/162	mały	76 800	9100	komunikacyjna
16.	Bezpieczne przejście dla pieszych przez ulicę Orłąt Lwowskich	Kielce Obręb 0007, Nr działek - 844/294	mały	32 800	8938	komunikacyjna

W edycji 2015-2016 łącznie oddano 181514 głosów na 96 projektów zakwalifikowanych do głosowania. Na projekty poniżej 150 tysięcy złotych oddano 110 725 głosów, a na inicjatywy powyżej 150 tysięcy oddano 70 789 głosów. Był to wzrost o 68 025 liczby głosów w odniesieniu do edycji poprzedniej i jak dotąd najwyższa liczba oddanych głosów we wszystkich edycjach budżetu obywatelskiego w Kielcach.

4.4. Rok 2016

W edycji 2016/2017 Kielczanie zgłoszyli 127 swoich pomysłów na polepszenie Kielc (ryc.11). Zakwalifikowanych do realizacji zostało 14 (tab. 4). Głównie dotyczyły one kategorii sportowej w typie duży oraz rekreacyjne w typie mały.

Rycina 11 Projekty BO w 2016 roku

Projekty do 150 tysięcy zł o dokładnym adresie były usytuowane w całym Kielcach. Osiedlami wyróżniającymi się, w których złożono dwa lub więcej projektów, były: Słoneczne Wzgórze, Centrum i Chęcińska. Dominującymi projektami były: budowa lub modernizacja placów zabaw i budowa siłowni zewnętrznych. Projekty duże również występowały na całym obszarze miasta. Głównymi jednostkami urbanistycznymi były Czarnów wielorodzinny, Wielkopole i Centrum. W tej edycji projekty duże dotyczyły braków w sferze sportowej. Kielczanie chcą, aby coraz więcej osób mogło korzystać z jak najlepszej infrastruktury do uprawiania sportu i chętnie takie projekty zgłaszali.

W odrzuconych pomysłach o charakterze liniowym nie przedstawiono żadnego, który miały określony typ oraz koszt realizacji. Występowały one w południowo-zachodniej i północno-wschodniej części miasta. Projektów, które zostały prawidłowo przygotowane i zakwalifikowane do głosowania było niewiele. Do 150 tysięcy złotych zakwalifikował się tylko jeden na osiedlu Herby-Głębozka i dotyczył on budowy nowego chodnika wzdłuż jednej z ulic. Powyżej 150 tysięcy zgłoszono również tylko jeden projekt dotyczący przebudowy ulicy wraz z budową parkingu i był on na granicy dwóch osiedli: Chęcińskiej oraz Krakowskiej-Ogrodowej.

Odrzuconych pomysłów było 49 i zlokalizowane one na całym obszarze Kielc (głównie w środkowej części). Wszystkie odrzucone przez komisje projekty nie posiadały oznaczenia typu projektu ani wyliczonego średniego kosztu realizacji. Dotyczyły one w większości budowy boisk, placów zabaw, siłowni zewnętrznej czy modernizacji wiaty przystankowej. Jednostki urbanistyczne, w których zgłoszono najwięcej projektów i zostały one odrzucone to: osiedla Na stoku oraz Sady 2 i Sandomierska-Leszczyńska. Przy projektach odrzuconych większość z nich była zlokalizowana na obszarach o zabudowie wielorodzinnej.

Budżet pozwolił na wybranie czternastu projektów, które wygrały (tab. 4).

Tabela 4. Zwycięskie projekty BO w 2016 roku

L.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Typ	Koszt	Liczba głosów	Kategoria projektu
1.	Zespół boisk sportowych wielofunkcyjnych przy ZSP nr 2 w Kielcach	Al. Legionów 4, Kielce	duży	2 500 000	5 113	sportowa
2.	Budowa boiska wielofunkcyjnego zewnętrznego z ogrodzeniem przy Szkole Podstawowej nr 34 w Kielcach	Teren Szkoły Podstawowej nr 34 w Kielcach, ul. Naruszewicza 25, Kielce	duży	1 200 000	5 165	sportowa

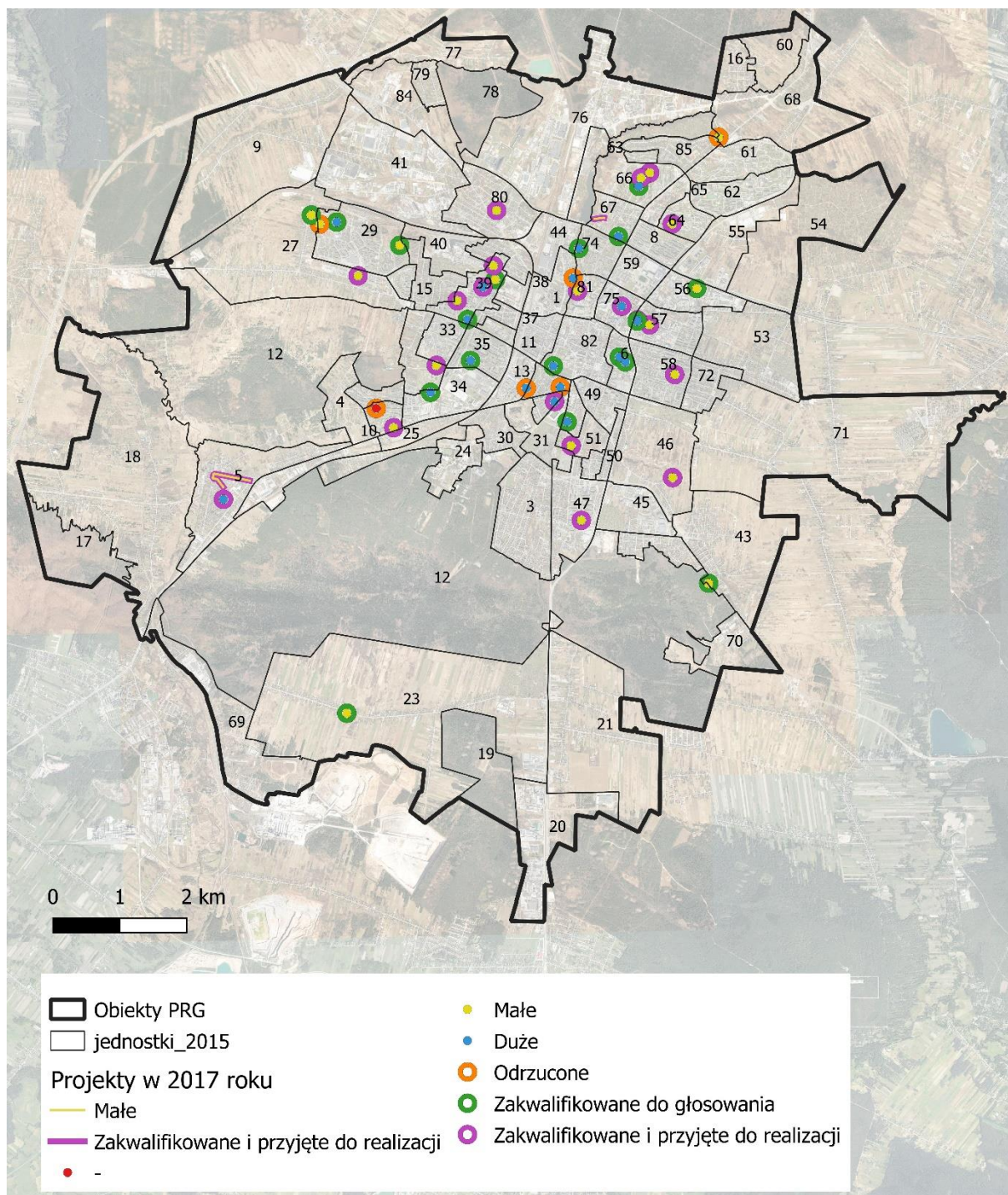
3.	"ORLIK POD DACHEM" - budowa zadania pneumatycznego na boisku wielofunkcyjnym ORLIK 2012 przy Szkole Podstawowej nr 27	boisko przy Szkole Podstawowej nr 27 im. K.K. Baczyńskiego, 25-549 Kielce, ul. Toporowskiego 96,	duży	700 000	7873	sportowa
4.	Modernizacja mini boiska do piłki nożnej o wymiarach 14m x 25,25 m	Miejski Szkolny Ośrodek Sportowy w Kielcach ul. Prosta 57, 25-385 Kielce	mały	150 000	5 441	sportowa
5.	Budowa monitoringu miejskiego na Osiedlu Podkarczówka	Osiedle Podkarczówka, strefa podmiejska miasta Kielce, ul. Podklasztorna	mały	150 000	5 424	bezpieczeństwa
6.	Budowa placu zabaw dla dzieci	Przedszkole Samorządowe nr 14 im. Marii Kownackiej, ul. Kalcytowa 15, 25-705 Kielce	mały	150 000	5 101	rekreacyjna
7.	Budowa krzyża o wysokości ok. 30 m z impregnowanego dębu powlekanego blachą miedzianą lub inną.	Brusznia - Białogon	mały	150 000	5 078	rekreacyjna
8.	Rozbudowa placu zabaw na terenie Przedszkola Samorządowego nr 23	Przedszkole Samorządowe nr 23 w Kielcach, ul. Fabryczna 6, 25-818 Kielce	mały	150 000	4 562	rekreacyjna
9.	PARK ZABAW DLA PSÓW	zalew kielecki skrzyżowanie ul. Klonowej i Jesionowej	mały	150 000	4 287	rekreacyjna
10.	Strefa Aktywna osiedla Barwinek (obok Klubu Seniora)	utwardzona, asfaltowa powierzchnia placów obok budynku Barwinek 3A	mały	150 000	3 393	sportowa
11.	Budowa siłowni przy Zespole Szkół Ekonomicznych im. Oskara Langego w Kielcach	Kielce, ul. Langiewicza 18,	mały	149 000	3 917	sportowa
12.	Plac "Park Pokoleń" przy ul. Grochowej	teren zielony pomiędzy blokami Grochowa 23, a Grochowa 25	mały	141 000	3 608	rekreacyjna
13.	Budowa placu zabaw przy Szkole	ul. Naruszewicza 25, 25-628 Kielce	mały	120 000	4 776	rekreacyjna

	Podstawowej nr 34 im. Adama Mickiewicza					
14.	Siłownia na powietrzu na czterech stanowiskach (po dwa urządzenia) na osiedlu "Pod Dalnią" w Kielcach	nr działki 496/4	mały	90 000	4 253	sportowa

Łączna liczba oddanych głosów w tej edycji wynosiła 150811. Było to o około 30000 mniej głosów niż w roku poprzednim. Ze 127 wszystkich zgłoszonych projektów, 39% zostało odrzuconych, a z pozostałych 78 wygrało 14. W zgłaszaniu projektów wzięły udział również peryferyjne części miasta co się nie zdarzało we wcześniejszych edycjach. W tym roku zgłaszano pomysły na terenach o zabudowie wielorodzinnej.

4.5. Rok 2017

Kielczanie w 2017 roku zgłosili 48 projektów (ryc.12). Była to znacząca różnica w stosunku do poprzednich lat, kiedy to było ich składanych ponad 100. Z 48 zgłoszeń komisja odrzuciła tylko 6 (może to być przyczyną małej ilości zgłoszonych projektów lub nauczeniem się prawidłowego wypełniania formularzy zgłoszeniowych przez wnioskodawców).

Rycina 12 Projekty BO w 2017 roku

Pomysły, które zdobyły największą ilość głosów zostały przyjęte do realizacji. Największą aktywnością wykazały się Czarnów Wielorodzinny, Sandomierska-Leszczyńska oraz Uroczysko. Główną kategorią w tej edycji była rekreacyjna, w której wygrywały budowy placu zabaw czy sfer wypoczynkowych.

Projekty, które zostały dopuszczone do głosowania zlokalizowane były głównie w centralnej i północnej części miasta. Znaczna przewaga dotyczyła projektów małych nad dużymi. Obszary, w których projektów było ponad 2 to osiedla: Czarnów Wielorodzinny, Sandomierska-Leszczyńska i Uroczysko. W projektach małych tak jak w poprzednich latach Kielczanie dostrzegli braki w siłowniach zewnętrznych i placach zabaw. Projekty duże rozmieszczone były głównie w centrum miasta, ale miejscem wyróżniającym się był Plac Moniuszki, w obszarze którego zgłoszono ponad 2 pomysły. Projekty duże dotyczyły kompleksów sportowo-rekreacyjnych. Idei o charakterze liniowym było niewiele. Umiejscowione były w Białogonie oraz na SzydłóWKu. Dotyczyły one budowy chodnika oraz sieci monitoringu.

Odrzucone projekty zlokalizowane były na osiedlach: Ślichowice, Podkarczówka, Krakowska-Ogrodowa, 1 maja oraz Dąbrowa. Trzy projekty z odrzuconych były typu dużego, dwa z nich to projekty małe i jeden nie sklasyfikowany. Odrzucone dotyczyły np.: budowy mini parku, wodnego parku zabaw czy obserwatorium astronomicznego.

W tej edycji budżetu obywatelskiego do realizacji wytypowano 23 projekty (tab. 5).

Tabela 5. Zwycięskie projekty BO w 2017 roku

L.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Typ	Koszt	Liczba głosów	Kategoria projektu
1.	ZESPÓŁ BOISK SPORTOWYCH WRAZ Z SIŁOWNIĄ ZEWNĘTRZNĄ I STREFĄ STREET WORKOUT PRZY Zespole Szkół Elektrycznych W KIELCACH	ul. Prezydenta R. Kaczorowskiego 8 Kielce	duży	1 900 000	9 250	sportowa
2.	Dziecięcy ogród marzeń - budowa i modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 35	OBREB: 0006	mały	150 000	7 989	rekreacyjna
3.	Siłownia na powietrzu - Aleja Legionów 4	Boisko szkolne przy Zespole Szkół	mały	150 000	5 304	sportowa

		Ponadgimnazjalnych nr 2 w Kielcach				
4.	Budowa sieci monitoringu przy ulicach: Fabryczna, Hutnicza, Pańska i Giserska	Fabryczna, Hutnicza, Pańska i Giserska	mały	150 000	5 273	komunikacyjna
5.	Poprawa bezpieczeństwa i funkcjonalności parkingu szkolnego oraz chodników wokół budynku ZSO Nr 8	Teren ZSO Nr 8 przy Alei Górników Staszicowskich 22A, 25-804 Kielce	mały	150 000	5 239	komunikacyjna
6.	Sąsiedzka strefa wypoczynku Słoneczne i Bocianek - grill i zabawa	Park im. Adolfa Dygasińskiego od strony zachodniej w wyższej części wzniesienia	mały	150 000	4 521	rekreacyjna
7.	Modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 22 w Kielcach	Plac zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 22 w Kielcach ul. Bolesława Chrobrego 110	mały	150 000	4 490	rekreacyjna
8.	Kreatywna strefa zabawy i nauki na Barwinku	utwardzona, asfaltowa powierzchnia placów obok przyszkolnego (Gimnazjum nr 16) boiska poliuretanowego	mały	150 000	4 168	rekreacyjna
9.	Modernizacja: 1. placu zabaw; 2. istniejącego chodnika; 3. Furtka i wejście od strony Romualda; na terenie Przedszkola Samorządowego nr 33 w Kielcach, ul. Romualda 6	Nr obrębu: 0017. Nr działki: 166/8 166/10 166 /12	mały	150 000	3 572	rekreacyjno-komunikacyjna
10.	Wykonanie ogólnodostępnego placu zabaw przy ZSO nr 6 w Kielcach	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 6 w Kielcach ul. Leszczyńska 8, 25-321 Kielce	mały	150 000	3 438	rekreacyjna
11.	Doposażenie infrastruktury ogólnodostępnych boisk znajdujących się na terenie ZSO nr 6 - budowa trybun dla kibiców oraz montaż ławeczek i koszy na śmieci	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 6 w Kielcach, 25-321 Kielce ul. Leszczyńska 8	mały	150 000	3 427	sportowa

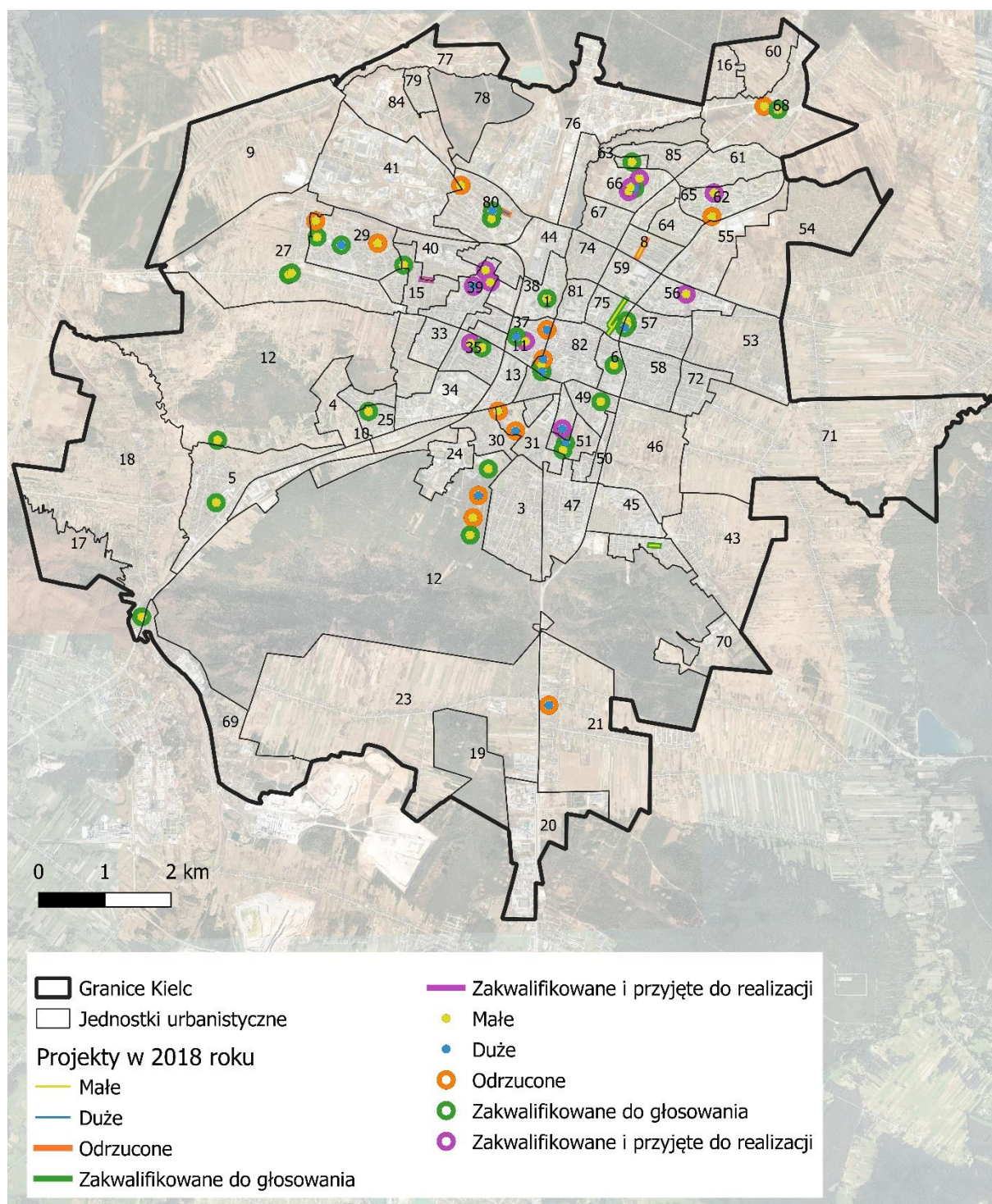
12.	ZIEŁONE SERCE CZARNOWA – I etap uporządkowania zielonego terenu i budowy infrastruktury pod przyszły PARK DLA CZARNOWA	(pomiędzy ulicą Piekoszowską i Mieszka I)	mały	150 000	3 093	rekreacyjna
13.	Modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 4 w Kielcach	NR: 745; OBREB: 0017	mały	150 000	2 535	rekreacyjna
14.	Modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 16	ul. Nowy Świat 34	mały	150 000	2 222	rekreacyjna
15.	Budowa placu o funkcji rekreacyjno - wypoczynkowej na terenie pomiędzy ulicami Karczówkowską, Jagiellońską i Kamińskiego wyposażonego w urządzenia do ćwiczeń, ławki, stoliki do gier planszowych oraz zieleń.	Lokalizacja na terenie zielonym w pobliżu wejścia do Ogrodu Botanicznego - działka ew. nr 440/2 obręb 0015 miasta Kielce	mały	150 000	1 326	rekreacyjna
16.	Budowa placu o funkcji rekreacyjno - wypoczynkowej przy ul. Szczygła wyposażonego w urządzenia do ćwiczeń, ławki, stoliki do gier planszowych oraz zieleń.	Osiedle Herby, strefa podmiejska miasta Kielce, ulica Szczygła - naprzeciw bramy wjazdowej na teren szkoły	mały	150 000	989	rekreacyjna
17.	Zabudowa małej architektury - ścieżka zdrowia - plac zabaw na powierzchni poliuretanowej.	NR: 869/16; OBREB: 0008	mały	150 000	820	rekreacyjna
18.	Placyk "Kubusia" dla Naszych Milusińskich	ul. Chałubińskiego 32, 25-619 Kielce, Przedszkole Samorządowe nr 29	mały	148 000	1 803	rekreacyjna
19.	Budowa w pełni wyposażonego boiska do siatkówki plażowej ze stałymi słupkami, piaszczystej nawierzchni, zdejmowaną siatką,	część południowa, teren boiska przy Zespole Szkół Ekonomicznych w Kielcach ul. Langiewicza 18	mały	100 000	3 560	sportowa

	ogrodzonego siatką wysokości 3,5m,					
20.	Budowa parkingu z płyt ażurowych na pasie terenu zielonego pomiędzy ulicą Krakowską a ulicą Krysztalową na wysokości pawilonu handlowego przy ul. Krysztalowej 4A-G	Lokalizacja przy ulicy Krysztalowej - działki ew. nr nr 433/10, 433/32 i 433/11 obręb 021 miasta Kielce	mały	100 000	1 914	komunikacyjna
21.	Mini - Park - Uroczysko	Działki nr 947/342	mały	99 500	2 192	rekreacyjna
22.	Zamknij oczy: zobacz Kielce - mapy w 6 punktach miasta dostępne nie tylko dla widzających	ul. Daleszycka 21; Aleja Legionów 1, wejście Amfiteatru; Ks. Piotra Ściegiennego 8, wejście do Kolporter Arena; Plac Artystów, Skrzyżowanie ul. Sienkiewicza i ul. Kapitulnej, Plac Niepodległości - wyjście z dworca PKP; Rynek 1	mały	99 000	3 451	edukacyjna
23.	Chodnik (wąski 1,10 m szer.) biegnący przez działkę nr 945 przy ul. Klonowej, prowadzący nad kielecki zalew	Początek chodnika: przy ul. Klonowej i dalej wzdłuż 928 (przez działkę 945), potem równoległe do ścieżki rowerowej (działki: 928, 927, 923 do 922) i w drugą stronę do ul. Wiśniowej do działki nr 929	mały	80 000	1 729	komunikacyjna

W tej edycji B.O. Kielczanie oddali 112143 głosów, około 38000 głosów mniej w odniesieniu do roku poprzedniego. Aktywność w edycji 2017/2018, jeśli chodzi o liczbę oddanych głosów można porównać do edycji 2014/2015. Ta edycja charakteryzowała się dużą skutecznością zgłoszeń, ponieważ z 42 projektów, na które można było głosować ponad 50% zakwalifikowano do realizacji.

4.6. Rok 2018

W edycji 2018/2019 zgłoszono 58 projektów. Było to więcej o 12 w stosunku do roku poprzedniego, ale mniej niż np. w edycji 2014/2015.

Rycina 13 Projekty BO w 2018 roku

Projekty zakwalifikowane i przyjęte do realizacji zlokalizowane były w środkowej części Kielc. Wyróżniały się dwa osiedla, w których wygrały trzy projekty, były to: Uroczysko oraz Czarnów Wielorodzinne. Z dwóch liniowych projektów wygrał jeden, który dotyczył

budowy miejsc parkingowych. Projekty wygrane o dokładnej lokalizacji dotyczyły budowy placów zabaw oraz kompleksów sportowych.

Projekty zakwalifikowane do głosowania zlokalizowane były na terenie całego miasta. Dominującymi jednostkami urbanistycznymi były: Psie Góry, Sandomierska-Leszczyńska oraz Herby-Głębozka. Większość małych projektów dotyczyła budowy i modernizacji placów zabaw, budowy siłowni plenerowej czy remontu budynków kulturalnych. Projekty duże zlokalizowane były również na całym obszarze Kielc (głównie w centrum) i dotyczyły dopełnienia infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Projektów dopuszczonych do głosowania, ale również które nie wygrały o charakterze liniowym były dwa. Jeden dotyczył poprawy bezpieczeństwa dla pieszych na ulicach Starodomaszowska, Niska, Szpitalna, Kościuszki. Natomiast drugi budowy chodnika na ulicy Brzozowej.

Po analizie 13 z nich zostało odrzuconych. Umiejscowione one były w północnej i wschodniej części miasta. Projekty odrzucone małe rozmieszczone były w północnej części miasta. Dotyczyły one głównie budowy obiektów rekreacyjnych, bike parków czy kompleksu wspinaczkowego. Terenami, na których odpadło najwięcej projektów to: Ślichowice, Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy 1 oraz Tereny Przemysłowo-Usługowe 8. Odrzucone idee liniowe zlokalizowane były na Bocianku. Jedna z nich dotyczyła remontu oświetlenia ulicznego, natomiast druga okolicy Herby-Głębozka, gdzie chciano, aby położyć nawierzchnię asfaltową na jednej z tamtejszych ulic.

Spośród 45 projektów 12 zostało zakwalifikowanych i przyjętych do realizacji (tab. 6).

Tabela 6. Zwycięskie projekty BO w 2018 roku

L.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Typ	Koszt	Liczba głosów	Kategoria projektu
1.	Wielofunkcyjne boiska do gry w siatkówkę, koszykówkę, piłkę ręczną wraz z bieżnią lekkoatletyczną i siłownią zewnętrzną	Nr obrębu 0009, nr działki 1300/13, 25-608 Kielce ul. Jagiellońska 32	duży	2 500 000	6969	sportowa
2.	Budowa kompleksu sportowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 przy ulicy Zgoda	Nr obrębu: 0024; nr działki: 40/7, 40/11; 25-378 Kielce ul. Zgoda 31	duży	1 800 000	16276	sportowa

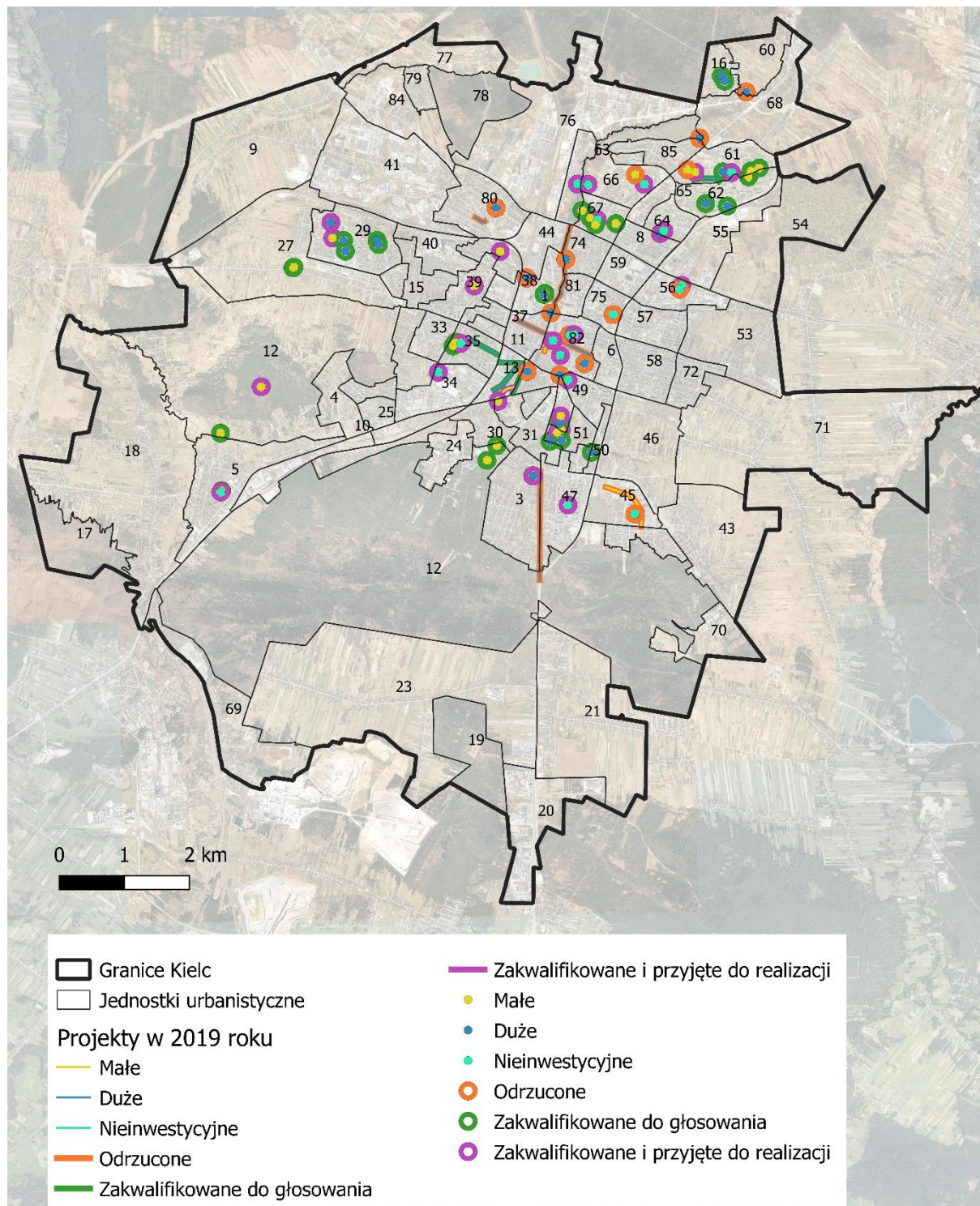
3.	"Kraina malucha" - plac zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 28 ul. Różana 12	Nr działki 255/1, teren działki przylegający bezpośrednio do chodnika od strony południowej.	mały	150 000	7305	rekreacyjna
4.	Budowa OŚRODKA REKREACYJNEGO przy Szkole Podstawowej nr 27 im.K.K. Baczyńskiego i V Liceum Ogólnokształcącym im. ks. Ściegiennego	Teren przy ul. Marszałkowska 96	mały	150 000	5756	rekreacyjna
5.	Budowa równoległych miejsc parkingowych po stronie Przedszkola Samorządowego nr 31 ul. Dąbrówki 38 oraz parkingu prostopadłego przy Rodzinnym Ogrodzie Działkowym im. Bolesława Chrobrego wraz z remontem chodnika i ustanowieniem przejścia dla pieszych	Osiedle Czarnów ul. Dąbrówki; numer działki: 785; obręb: 0009 miasta Kielce	mały	150 000	13064	komunikacyjna
6.	Czarnów - wspólny plac zabaw. Rozbudowa placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 29 przy ul. Chałubińskiego wraz z zagospodarowaniem terenu.	Działki Nr: 1533/1; 1533/2; 1533/3; OBREB: 0009, teren pomiędzy ul. Chałubińskiego a ul. Młoda, działki Przedszkola Samorządowego nr 29	mały	150 000	6081	rekreacyjna
7.	Nowoczesny plac zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 40 w Kielcach	Kielce, ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 30,	mały	150 000	3735	rekreacyjna
8.	PLAC SPORTOWO REKREACYJNY "NA WSPÓLNEJ" PRZY SZKOLE PODSTAWOWEJ NUMER 12 W KIELCACH	ul. Wspólna 17a Kielce; nr działki: 306/9, 306/12 i 306/18	mały	150 000	5227	rekreacyjna
9.	Plac zabaw z piaskownicą "RAJ GAGATKA" dla najmłodszych na podłożu poliuretanowym	Teren przy ul. Marszałkowska 96	mały	150 000	6527	rekreacyjna
10.	Poprawa bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, rozbudowa infrastruktury -	Kielce, ul. Łanowa 68;	mały	150 000	12908	komunikacyjna

	budowa utwardzonego placu wielofunkcyjnego wraz z miejscem rekreacji na terenie					
11.	Rozbudowa Sali koncertowej na Bazie Zbożowej	25-416 Kielce, ul. Zbożowa 4	mały	150 000	8078	rekreacyjna
12.	Parking dla samochodów dowożących dzieci do Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego dla Słabosłyszących i Niesłyszących	ul. Jagiellońska 30, 25-608 Kielce; Zespół Placówek Szkolno - Wychowawczych w Kielcach	mały	149 000	5745	komunikacyjna

W tej edycji Kielczanie oddali 144600 głosów. Był to wzrost do roku poprzedniego o około 30000. Również wystąpił tu wzrost liczby zgłoszonych projektów, jednak nie osiągnięto takiej liczby zgłoszeń jak np. dwie edycje wcześniej.

4.7. Rok 2019

W edycji 2019/2020 Kielczanie zgłosili 111 projektów (ryc.14). W tej edycji został dołączony nowy typ projektu – nieinwestycyjny, którego koszt nie mógł przekroczyć 30000 złotych. Projekty głównie zlokalizowane były w północnej części miasta.

Rycina 14 Projekty BO w 2019 roku

Spośród 86 zgłoszonych, 51 projektów zostało zakwalifikowanych i przyjętych do realizacji (tab. 7). 32 pomysły były nieinwestycyjne. Dotyczyły one organizowania spotkań kulturalnych i sportowych. Większość z nich zlokalizowana była w centrum miasta (Rynek, Plac Artystów) lub w obszarze całego miasta.

Projektów zakwalifikowanych do głosowania było 86. Były to projekty małe i duże. Terenami wyróżniającymi się to Szydłówek oraz Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy. Pomysły małe dotyczyły modernizacji placów zabaw, budowy parkingów czy poprawy bezpieczeństwa na osiedlach lub przy szkołach. Projekty duże zlokalizowane były we wschodniej części miasta. Osiedlami, w których było więcej niż 2 projekty to: Ślichowice oraz Dąbrowa. Pomysły duże dotyczyły budowy boisk sportowych czy remontu infrastruktury drogowej.

Dwadzieścia pięć projektów zostało odrzuconych i były one zarówno małe, duże, jak i nieinwestycyjne. Zlokalizowane były w północnej i wschodniej części Kielc. Odrzucone projekty nieinwestycyjne dotyczyły organizacji wystaw artystycznych, utworzenia nowych projektów kulturalnych. Projekty odrzucone małe dotyczyły budowy parkingu lub poprawy bezpieczeństwa budynku. Projekty odrzucone duże miały związek ze ścieżkami rowerowymi, zagospodarowaniem placu manewrowo-postojowego oraz budową tężni solankowej.

Tabela 7. Zwycięskie projekty BO w 2019 roku

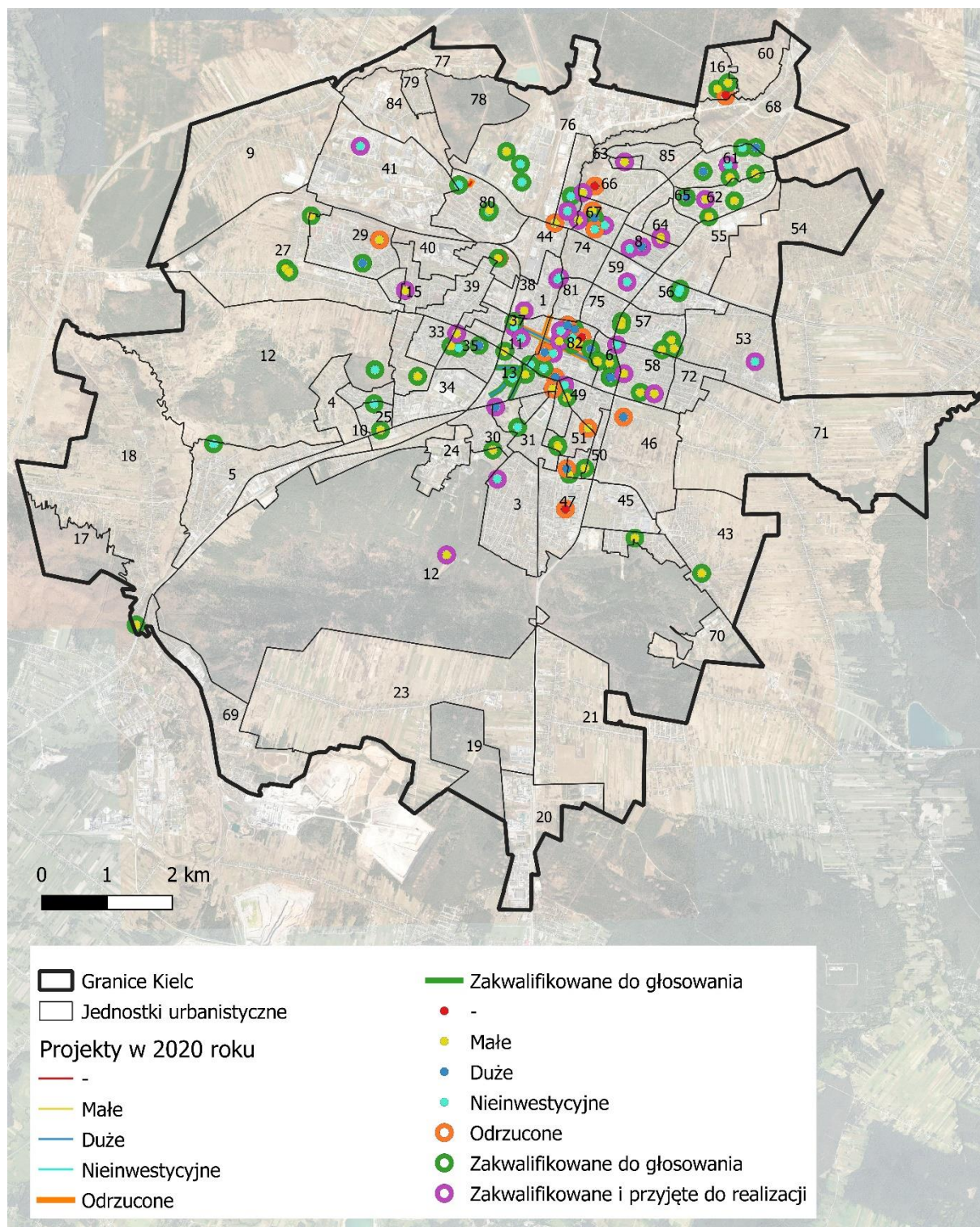
L.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Typ	Koszt	Liczba głosów	Kategoria projektu
1.	Budowa boiska do piłki nożnej przy SP 25 ul. Jurajska 7 na os. Ślichowice II	ul. Jurajska 7 obecne boisko trawiaste przy SP 25	duży	1 900 000	2066	sportowa
2.	Budowa boiska sportowego przy Szkole Podstawowej nr 9	działki nr 628/12 i 628/13 ul Dygasińskiego 6	duży	1 800 000	5373	sportowa
3.	Dodajmy Bociankowi Blasku	Park im. Adolfa Dygasińskiego	duży	200 000	1562	rekreacyjna
4.	Wykonanie promenady wzdłuż rzeki między ul. Kaczmarka a kompleksem budynków Chęcińska 33-39	Osiedle Chęcińskie - strefa śródmiejska miasta Kielce	mały	150 000	1202	rekreacyjna
5.	Toaleta w Dolinie Silnicy	Obręb 10110, działka 370	mały	150 000	1320	rekreacyjna
6.	Modernizacja terenu przy Przedszkolu	Plac zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 22	mały	150 000	2936	rekreacyjna

	Samorządowym nr 22 w Kielcach	w Kielcach ul. Bolesława Chrobrego 110				
7.	Mały ogród botaniczny wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy Zespole Szkół Zawodowych nr 1 w Kielcach ul. Zgoda 31 25-378 Kielce	Zgoda 31 25-378 Kielce	mały	150 000	1472	rekreacyjna
8.	Dron antysmogowy	Straż Miejska w Kielcach na terenie całego miasta z ewentualnym świadczeniem usług w gminach sąsiadujących	mały	150 000	2854	lecnicza
9.	Budowa siłowni zewnętrznej przy kompleksie sportowo - rekreacyjnym Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 w Kielcach.	Kielce, ul. Zgoda 31 25-378 Kielce obręb 10124 działka nr 40/11 40/7 40/6	mały	150 000	1360	sportowa
10.	Budowa siłowni zewnętrznej na terenie III LO im. Norwida w Kielcach	ul Jagiellońska 4, 25-613 Kielce	mały	150 000	2898	sportowa
11.	Budowa placu zabaw przy SP nr 9	działka nr 628/7 ul. Dygasińskiego 6	mały	150 000	5587	rekreacyjna
12.	Budowa placu treningowego z rzutnią do pchnięcia kulą przy Zespole Szkół Ekonomicznych w Kielcach	działki o nr. ewid.: 415/1, 415/2, 415/3 obręb 0024	mały	150 000	1426	sportowa
13.	Budowa nowoczesnego placu zabaw przystosowanego dla dzieci niepełnosprawnych z bezpieczną nawierzchnią poliuretanową	Kielce, os. Na Stoku, obręb 0007, dz. ewid. nr 854/1, 854/6 ,854/11, 854/15	mały	150 000	1768	rekreacyjna
14.	Budowa miejsc parkingowych przy ul. Kaznowskiego na osiedlu Ślichowice II	ul. Kaznowskiego od skrzyżowania z ul. Jurajską do skrzyżowania z ul. Karbońską do granicy bloku Jurajska 1B	mały	146 000	2207	komunikacyjna

15.	Oświetlenie Krzyża Powstańczego na Bruszni w Białogonie	Oświetlenie Krzyża Powstańczego na Bruszni w Białogonie przy ul. Białogońskiej	mały	140 000	1287	rekreacyjna
16.	Tor do nauki jazdy dla ludzi na wózkach inwalidzkich	Skwer im. E. Niziuńskiego, bezpośrednio przy parkingu samochodowym	mały	139 300	1380	edukacyjna
17.	Utworzenie 20 miejsc wypoczynku: Tęczowe ławeczki; Kosze do segregacji; Stojaki rowerowe; Miski z wodą dla psów	Lok_dz_obr: 1_979/2_10; 2_110/15 17; 3_3/3_17; 4_722/12_8; 5_239/21_15; 6_871/3_7; 7_894/493_7; 8_947/287_6; 9_130/11_5; 10_4412023/9_7; 19_596/3_20; 20_107/20_15;	mały	135 000	1294	rekreacyjna
18.	„Złap deszcz!” - wyposażenie placówek użyteczności publicznej w zbiorniki na deszczówkę.	Kielce, placówki dydaktyczne i domy pomocy społecznej wg załączonego wykazu.	mały	450 00	1534	edukacyjna
19.	budowa i modernizacja placu zabaw dla przedszkolaków i mieszkańców Malikowa i okolic.	Nr obrębu 0008 nr działki 694/4, skrzyżowanie ulic Piekoszowskiej z ulicą Malików	mały	150 000	3027	rekreacyjna

4.8. Rok 2020

Kielczanie w edycji 2020/2021 zgłosili 189 projektów (ryc. 15), to o aż 78 projektów więcej niż w roku poprzednim. Znaczna część z nich, bo aż 78 została odrzucona. Projekty odrzucone głównie zlokalizowane były w Śródmieściu (zwłaszcza na rynku), oraz w okolicach ulicy Sienkiewicza.

Rycina 15 Projekty BO w 2020 roku

Projektów, które zostały zakwalifikowane i przyjęte do realizacji było 44 (tab. 8). Największy z nich dotyczył budowy aktywnej strefy na Kadzielni oraz w Parku Baranowskim, natomiast najmniejszy zagospodarowania terenu przy Kieleckim Zalewie pod miejską plażę. Projektów nieinwestycyjnych wygrało najwięcej, zlokalizowane były głównie w środkowej i północnej części miasta. Dotyczyły organizowania warsztatów edukacyjnych, rodzinnych festynów czy imprez ogólnodostępnych.

Pomysły, na które Kielczanie mogli głosować były na obszarze całego miasta, głównie w środkowej części. Projekty małe głównie występowały na: Ślichowicach, Sandomierskiej-Leszczyńskiej, osiedlu Świętokrzyskim oraz osiedlu Dąbrowa. Projekty małe dotyczyły placów zabaw, siłowni czy zagospodarowania terenów przy placówkach edukacyjnych. Projektów dużych zostało zakwalifikowanych do głosowania niewiele, bo tylko 18. Umiejscowione były we wschodniej części miasta i dotyczyły budowy kompleksów sportowo-rekreacyjnych lub ogólnodostępnych parkingów. Projekty nieinwestycyjne występowały w północnej części miasta. Dotyczyły one wystaw, warsztatów kursów czy festynów organizowanych dla wszystkich Kielczan. Projekty linowe umiejscowione zostały w środkowej i północno-zachodniej części miasta. Znaczna większość z nich została odrzucona. Dotyczyły one infrastruktury drogowej oraz rowerowej. Dwa projekty liniowe zostały zakwalifikowane do głosowania i były one w środkowej części miasta. Kielczanie próbowali wdążyć do życia społecznego idee ożywienia ulicy Sienkiewicza jako projektu nie inwestycyjnego oraz wybudowanie monitoringu miejskiego jako pomysłu dużego od ulicy Chęcińskiej przez ul. Biskupa Kaczmarka do ulicy Armii Krajowej. Żaden z projektów nie został zakwalifikowany do realizacji.

Większa część projektów odrzuconych dotyczyła utworzenia stowarzyszeń. Stowarzyszenia miały za zadanie pomagać osobom prywatnym, przedsiębiorcom lub działać na rzecz rozwoju gospodarczemu lub edukacyjnemu. Projekty odrzucone oprócz stowarzyszeń dotyczyły: wymiany nawierzchni bieżni, budowy tężni solankowej czy rozwoju infrastruktury rowerowej.

Tabela 8. Zwycięskie projekty BO w 2020 roku

L.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Typ	Koszt	Liczba głosów	Kategoria projektu
1.	Skatepark i Pumptrack - Aktywna Strefa przy Kadzielni i w Parku Baranowskim	okolice zbiegu ulic Krakowska i Pakosz u zbiegu ulic Marmurowej i Okrężnej w Parku Baranowskim	duży	3 500 000	2243	sportowa

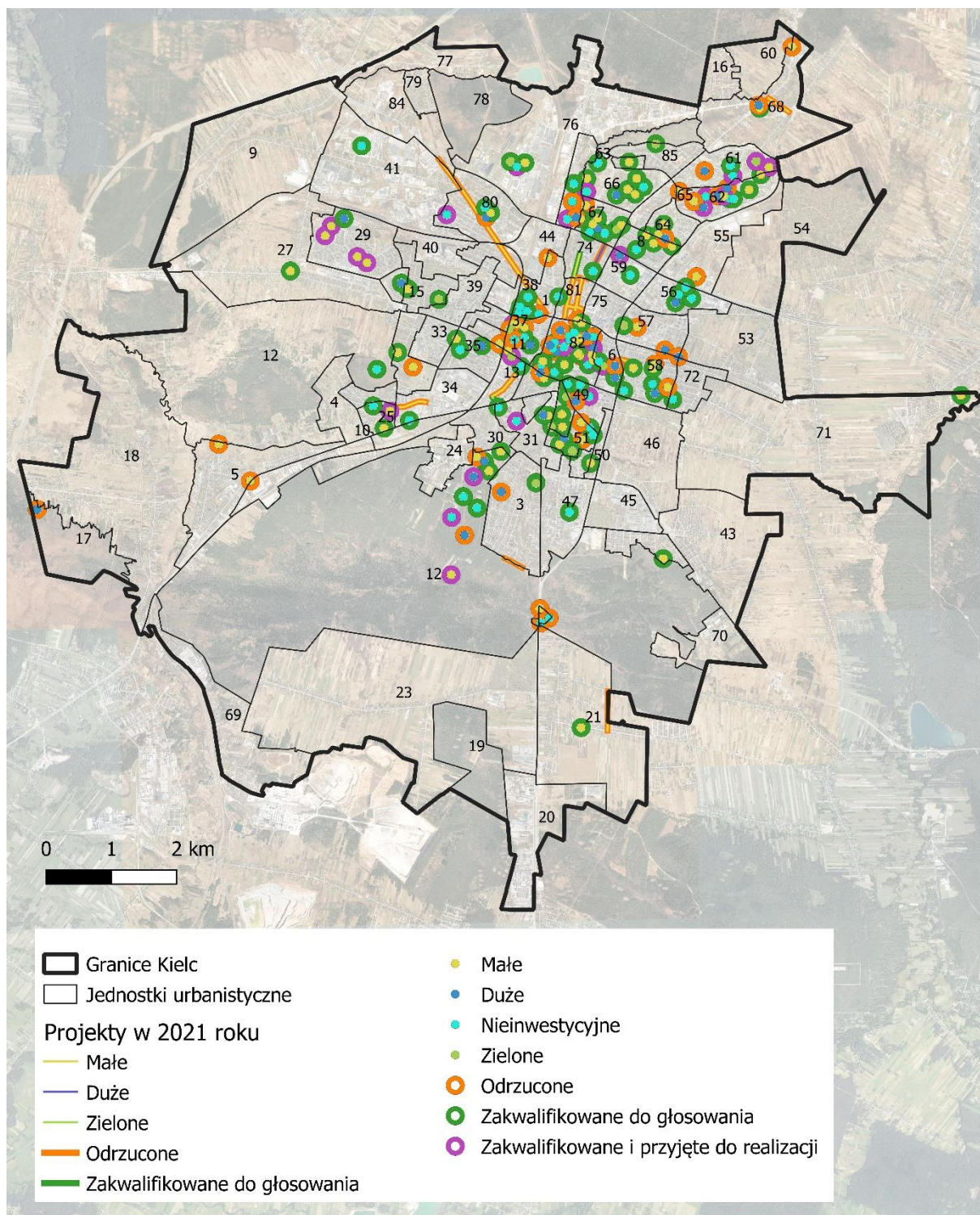
2.	"Bocianek na Start" Kompleks Sportowo-Rekreacyjny przy Szkole Podstawowej nr 1 im. Stanisława Staszica w Kielcach	Mini Stadion Lekkoatletyczny-działki	duży	2 000 000	3559	sportowa
3.	Dzieciństwo bez barier-integracyjny plac zabaw dla dzieci niepełnosprawnych i zdrowych	teren Parku Dygasińskiego	mały	150 000	2957	rekreacyjna
4.	Tak - siatka łączy – nie dzieli Boisko do gry w siatkówkę i badminton przy Szkole Podstawowej nr 28 w Kielcach	Kielce ul. Szymanowskiego 5; lokalizacja	mały	150 000	2357	sportowa
5.	Plac zabaw w „Zielonym Ogrodzie” przy Przedszkolu Samorządowym nr 9 w Kielcach	ogród przy Przedszkolu nr 9 w Kielcach, dz. nr 971/2, obr. 0006	mały	150 000	2272	rekreacyjna
6.	“Kielce bez smogu” - budowa systemu do pomiaru jakości powietrza na terenie miasta	Teren całego miasta, budynki należące do miasta (szkoły, przedszkola, domy seniora, urzędy, KPT)	mały	150 000	1769	lecnicza
7.	Budowa tężni solankowej dla Osiedli Słoneczne Wzgórze, Na Stoku, Świętokrzyskie, Szydłówek, Sady, Uroczysko, Park Dygasińskiego.	Dowolne miejsce które władze uznają za najbardziej atrakcyjne pod tego typu inwestycję w okolicy osiedli Słoneczne Wzgórze, Na Stoku, Świętokrzyskie, Szydłówek, Sady, Uroczysko, Park Dygasińskiego	mały	150 000	1286	lecnicza
8.	Budowa tężni solankowej dla osiedli KSM, Barwinek, Pionier, Kochanowskiego.	Dowolne miejsce które władze uznają za najbardziej atrakcyjne pod tego typu inwestycję w okolicy osiedli KSM, Barwinek, Pionier, Kochanowskiego	mały	150 000	985	lecnicza
9.	Poidło dla ludzi i zwierząt	Park Baranowski i kielecki Zalew - teren w okolicy Al. Na Stadion, Zalew - plac zabaw dla psów	mały	150 000	680	rekreacyjna
10.	Skwer sensoryczny - mini ogród sensoryczny dla dzieci w Parku Dygasińskiego	Teren parkowy ok. 750 m ² na terenie działek 276/393, część 267/427 i 276/392 obręb 0011	mały	150 000	677	rekreacyjna
11.	Budowa Placu Zabaw "Chatka Puchatka" przy	ul. Naruszewicza 16	mały	150 000	661	rekreacyjna

	Szkole Podstawowej nr 34 im. Adama Mickiewicza w Kielcach ul. Naruszewicza 16					
12.	Siłownia plenerowa nad Zalewem	Przy ciągu pieszo rowerowym koło dog parku	mały	150 000	591	sportowa
13.	Kielecki Central Park na Czarnowie? „Skwer Jagiellonów"! Nowe miejsce spotkań oraz wypoczynku Kielczan. Park przyjazny dla zwierząt.	Teren zielony zlokalizowany pomiędzy ul. Jagiellońską i ul. Szkolną, ciągnący się od skrzyżowania Grunwaldzka/Jagiellońska w kierunku pasażu handlowego Szkolna 36.	mały	148 264	1004	rekreacyjna
14.	TRASY ROWEROWE "STADION LEŚNY"	W DÓŁ, ZE STOKU W KIERUNKU AL. NA STADION	mały	120 000	3141	komunikacyjna
15.	Książkomat dla Kielczan	ul. Czarnowska 12, Centrum Komunikacyjne Kielc	mały	109 000	713	edukacyjna
16.	Kamery przenośne do monitorowania miejsc nielegalnego pozbywania się odpadów i dzikich wysypisk na terenie Miasta Kielce.	Straż Miejska w Kielcach na terenie całego miasta z ewentualnym świadczeniem usług w gminach sąsiadujących.	mały	75 000	756	bezpieczeństwa
17.	Miejska plaża nad Zalewem – leżaki - relaks nad wodą.	teren nad Zalewem w Kielcach w pobliżu moło od strony wschodniej	mały	40 000	1987	rekreacyjna

Kielczanie w tej edycji oddali 86456 głosów. Był to spadek do roku poprzedniego o około 20 tysięcy głosów. Mimo wszystko jednak, od początku trwania idei budżetu obywatelskiego w Kielcach, w tej edycji zostało zgłoszonych najwięcej projektów.

4.9. Rok 2021

W ostatniej edycji BO w Kielcach Kielczanie zgłosili rekordową ilość projektów. Łącznie zgłoszono ich 227 (ryc. 16), z czego 64 zostały odrzucone.

Rycina 16 Projekty BO w 2021 roku

W północnej części miasta Kielczanie oddali najwięcej głosów i tam najwięcej projektów wygrało. Z projektów inwestycyjnych dużych było to 5 i dotyczyły one wymiany krzesełek na

stadionie MOSiR, budowy boisk sportowych, ogrodów, skwerów oraz zagospodarowania obszaru w Parku Baranowskim. Pomysły małe, które zostały zakwalifikowane i przyjęte do realizacji to budowa placów zabaw, tężni solankowych czy infrastruktury dla psów. Projektami nieinwestycyjnymi w tej edycji były pomysły społeczne takie jak: sprzątanie miasta, Letnie Kino czy nowe książki dla bibliotek. Oprócz tego wybrano wiele festynów, np. sportów ekstremalnych czy nocy świętojańskiej na kieleckim zalewie. Projektów zielonych wygranych było tylko 3. Dotyczyły one sadzenia drzew, budowy skweru przy ulicy Żytniej oraz budowy ogrodu na osiedlu Na Stoku. Łącznie wygrało 39 projektów w tym 17 nieinwestycyjnych, które były zlokalizowane w Śródmieściu (tab. 9).

Projektów dopuszczonych do głosowania zostało 163. Głównie w środkowej i wschodniej części miasta. Jednostkami urbanistycznymi, w których było więcej niż 2 projekty były: Zgody, osiedle Uroczysko oraz Szydłówek. Tak jak w poprzednich latach dominowała budowa placów zabaw i siłowni zewnętrznych oraz parkingów. Projekty duże obejmowały północną część Kielc i wyróżniająca się kategorią były szkolne boiska sportowe oraz parkingi. Projekty nieinwestycyjne i zielone Kielczanie zlokalizowali w środkowej i północnej części miasta. Organizowanie festynów, pikników oraz imprez sportowych było główną chęcią Kielczan. Projektów zielonych było niewiele. Ludność zgłosiła chęć wykonania ogrodów, zielonych przystanków lub parków. Dwa projekty o charakterze liniowym zostały dopuszczone do głosowania. Były to: zielona aleja czy ulicy Stanisława Kostki oraz nasadzenie zieleni przy rzece Silnicy. Oba te projekty były sklasyfikowane jako projekty zielone.

Projekty odrzucone zlokalizowane były na terenie całego miasta. Pomysły małe umiejscowione były w północnej i wschodniej części miasta. Te projekty głównie dotyczyły infrastruktury rowerowej oraz budowy miejsc do wypoczynku i edukacji. Projekty duże obejmowały również infrastrukturę rowerową, modernizację obiektów sportowych oraz sfer zielonych. Głównie występowały w centrum miasta. Projekty nieinwestycyjne zlokalizowane były głównie w Śródmieściu i dotyczyły festynów, szkoleń i organizacji. Nowością w tej edycji były projekty zielone. Odrzucony projekt zielony był jeden i dotyczył on mikro lasu na ulicy Żelaznej w Kielcach. Komisja odrzuciła najwięcej pomysłów o charakterze liniowym. Głównie występowały one w północnej i zachodniej części miasta. Budowa chodników, ulic czy modernizacja oświetlenia w większości została zweryfikowana negatywnie.

Tabela 9. Zwycięskie projekty BO w 2021 roku

L.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Typ	Koszt	Liczba głosów	Kategoria projektu
1.	Budowa kompleksu ogólnodostępnych boisk sportowych z klasą outdoorową.	Nr obrębu 00011, nr działki 99, ul. Warszawska 96	duży	2 500 000	1444	sportowa
2.	"Dwójka gola! - Boisko jest dobre na wszystko"	Teren Szkoły Podstawowej nr 2 w Kielcach przy ul. Kościuszki 5,	duży	850 000	922	sportowa
3.	Park Baranowski - Przyjazne Kielce	Teren Parku Baranowskiego	duży	651 000	806	rekreacyjna
4.	Żółto-czerwony dom	STADION MOSiR, UL. ŚCIEGIENNEGO 8	duży	300 000	1850	sportowa
5.	Skwer - ogród z elementami sensorycznymi	Przed Miejską Biblioteką Publiczną filia nr 11	duży	29 9504	826	rekreacyjna
6.	Bajkowy plac zabaw dla dzieci	(teren PS nr. 19)	mały	200 000	1101	rekreacyjna
7.	Czyste Kielce	Kielce na wszystkich osiedlach (np. Baranówek, Barwinek, Bocianek, Centrum, Czamów, Herby, Na Stoku, Pod Dalią, Sady, Sandomierskie, Sł. Wzgórze, Szydłówek, Ślichowice, Świętokrzyskie, Uroczysko)	mały	199 999	1018	edukacyjna
8.	Budowa tężni solankowej cel prozdrowotny rehabilitacyjny leczniczy i poprawa jakości powietrza Kielc	Osiedle Ślichowice obok sklepu "GAMA" przy ul. Kazimierza Wielkiego	mały	199 999	957	lecnicza
9.	Dziecięce miasteczko ruchu	403/30, 403/20, 403/21, obręb 0021	mały	165 000	866	sportowa
10.	Budowa placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 5, ul. Nowaka Jeziorańskiego 67 w Kielcach	Plac Przedszkola przy Przedszkolu Samorządowym nr 5, 25-430 Kielce ul. Nowaka Jeziorańskiego 67	mały	165 000	833	rekreacyjna

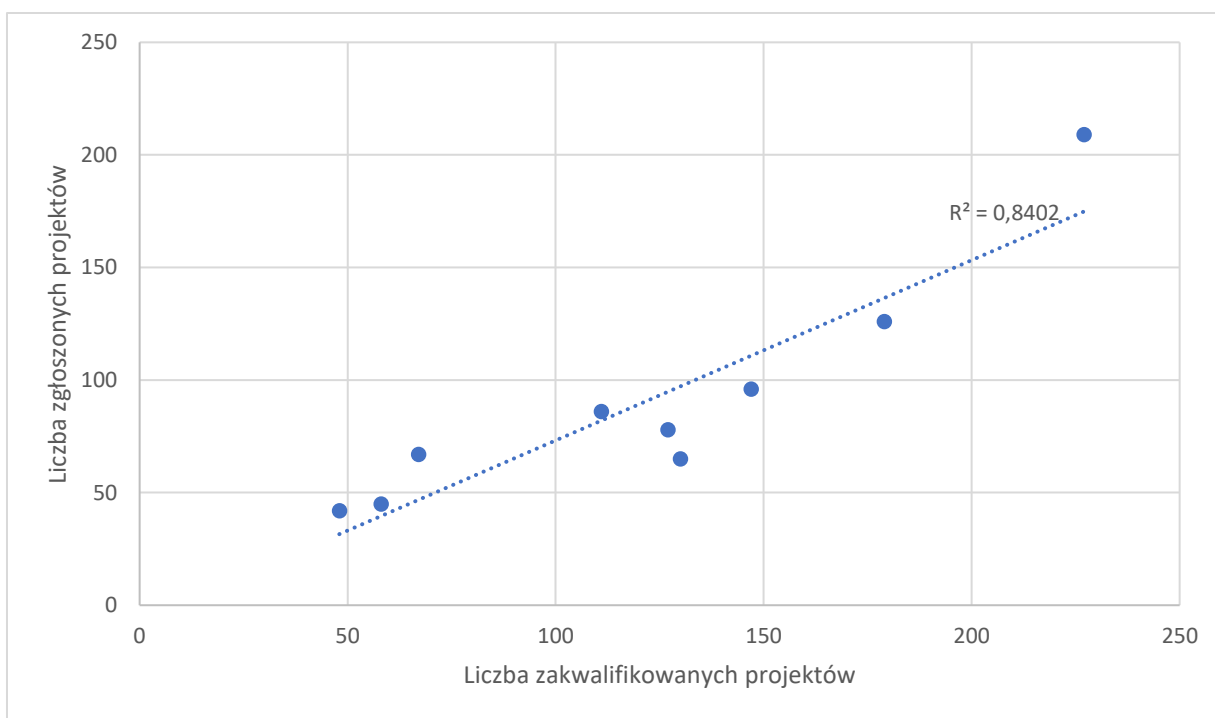
11.	Budowa tężni w centrum miasta - Przyjazne Kielce	Dowolne miejsce które władze uznają za najbardziej atrakcyjne pod tego typu inwestycję w centrum miasta	mały	150 000	1506	lecznicza
12.	Budowa tężni dla osiedli Ślichowice i Dalnia - Przyjazne Kielce	Dowolne miejsce które władze uznają za najbardziej atrakcyjne pod tego typu inwestycję w okolicy osiedli Ślichowice i Dalnia	mały	150 000	1343	lecznicza
13.	Budowa placu zabaw przy SP 25 w Kielcach, ul. Jurajska 7 - os. Ślichowice II	ul. Jurajska 7, Ślichowice II	mały	150 000	857	rekreacyjna
14.	Modernizacja bieżni do biegania przy SP 25, ul. Jurajska 7 na os. Ślichowice II	ul. Jurajska 7	mały	150 000	772	sportowa
15.	Kraina zabawy pod "Dwójką" - modernizacja placu zabaw przy Szkole Podstawowej nr 2 w Kielcach	Teren Szkoły Podstawowej nr 2 w Kielcach, działka 424, 426, obręb 0017	mały	140 000	895	rekreacyjna
16.	Skocznia narciarska K-4 – symboliczny powrót skoków narciarskich do Kielc	Numer działki: 62/2 lub inna na terenie Stadionu Leśnego, niedaleko alei Na Stadion i stoku narciarskiego "Stadion"	mały	95 000	831	sportowa
17.	Powrót kieleckich neonów I	Hala Widowiskowo-Sportowa przy ul. Żytniej 1	mały	90 000	974	rekreacyjna
18.	Wybieg dla psów "Psia Łąka"	ulica Ignacego Daszyńskiego	mały	70 000	1043	rekreacyjna
19.	Butelkomaty w Kielcach	przy Pl. Niepodległości, dworcu PKP i Poczcie głównej przy ul. Żelaznej, przy ul. Piekoszowskiej	mały	60 000	3187	edukacyjna
20.	Zielone miasto - 762 drzewa w 762 rocznicę założenia Kielc na prawie polskim (1260 r.)	Obszar całego miasta, gł. pasy drogowe, ale także tereny instytucji publicznych, tereny zielone	zielony	644 652	3563	rekreacyjna

21.	Zieleń zamiast betonu - mini skwer przy hali na ul. Żytniej	teren przy hali widowiskowo-sportowej MOSiR, ul. Żytnia	zielony	95 000	2565	rekreacyjna
22.	Bajkowy ogród - zielony zakątek dla każdego	północna część działki 840/2 (teren PS nr. 19)	zielony	80 000	2847	rekreacyjna

W ostatniej edycji BO oddano łącznie 108988 głosów. Był to wzrost w odniesieniu do roku poprzedniego, ale mimo dużej aktywności w zgłoszonych projektach, liczba oddanych głosów nie była tak wysoka jak w latach poprzednich.

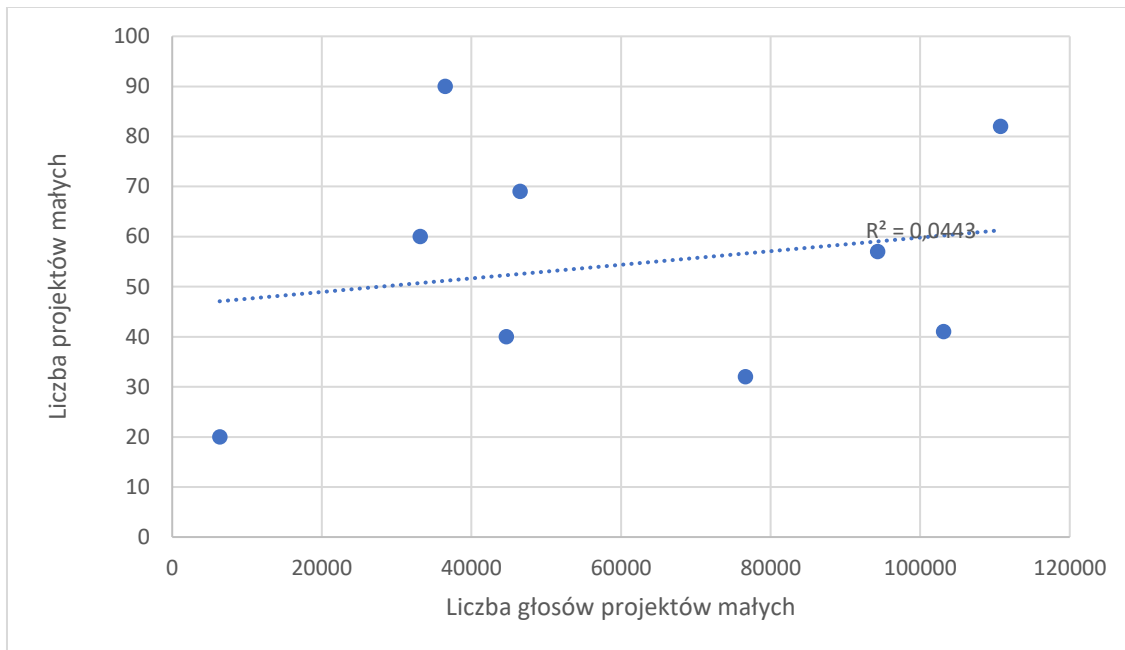
5. Podsumowanie i wnioski

W ciągu wszystkich edycji budżetu obywatelskiego w Kielcach mieszkańcy zgłosili 1094 pomysły. Przez komisje odrzuconych zostało 280 projektów, głównie ze względów formalnych. Przyczyn było wiele np. brak numeru pesel, błędnie wypełniony formularz, brak sklasyfikowania i podania łącznej kwoty projektu. Do głosowania zakwalifikowano 840 projektów. Zbadano związek pomiędzy liczbą projektów zgłoszonych a liczbą projektów zakwalifikowanych. Okazał się on być znaczący (ryc. 17). Współczynnik determinacji wyniósł 0,8402 wskazując na silną dodatnią zależność opisywanych zmiennych.

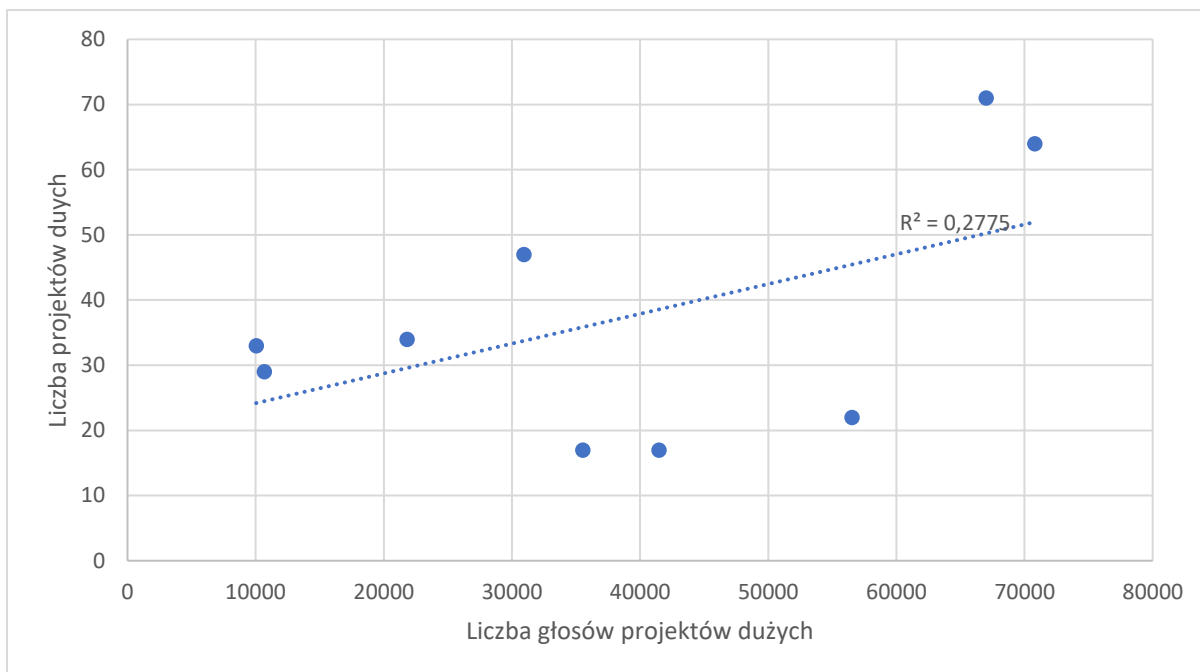
Rycina 17 Wpływ liczby zgłoszonych projektów na liczbę projektów zakwalifikowanych, opracowanie własne

Najbardziej popularnym typem projektów były pomysły małe. Ich łączna liczba w ciągu 9 edycji wyniosła 491. Na ten typ w sumie oddano 551847 głosów. Korelacja między tymi dwiema zmiennymi była dodatnia, ale nieistotna (ryc. 18).

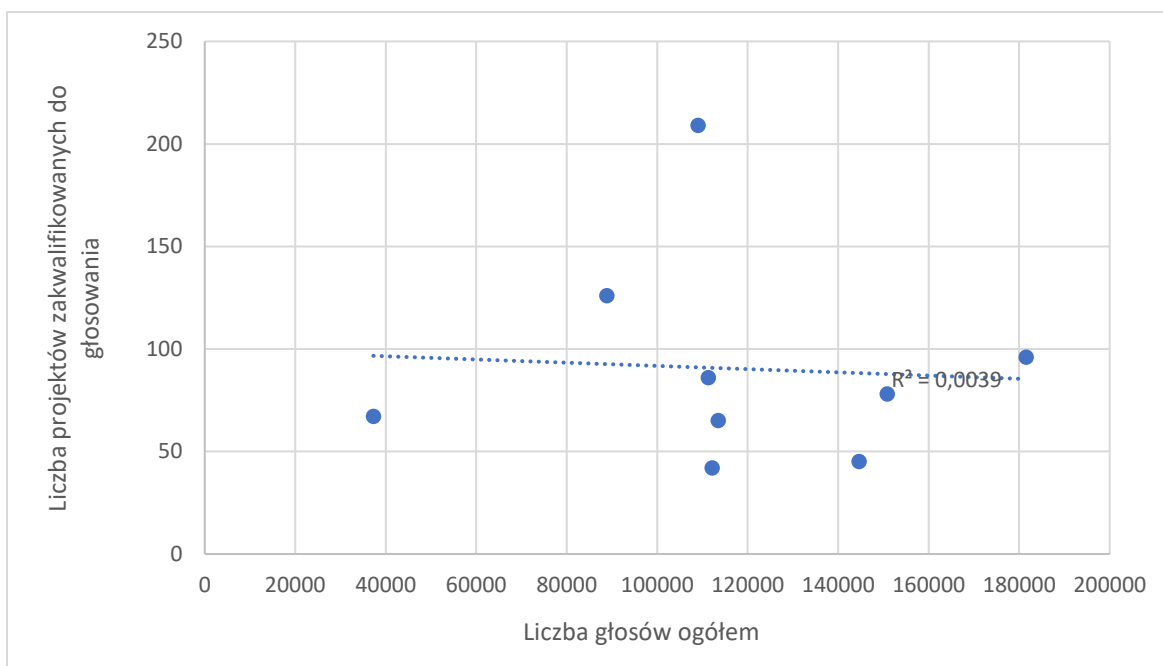
Rycina 18 Wpływ liczby głosów projektów małych na liczbę projektów małych, opracowanie własne

Projektów dużych zgłoszono 334 i oddano na nich razem 344761 głosów. Wpływ liczby głosów projektów dużych na liczbę projektów dużych był dodatni (ryc. 19). Współczynnik determinacji w tym przypadku wyniósł 0,2775 świadcząc o słabej zależności między badanymi zmiennymi.

Rycina 19 Wpływ liczby głosów projektów dużych na liczbę projektów dużych, opracowanie własne

Najwięcej projektów wybrano w edycji 2019/2020 i było ich 51, najmniej w I edycji i było ich 3. W ciągu 9 edycji Kielczanie oddali łącznie 1044655 głosów. Najwięcej głosów oddano w edycji 2015/2016 i było to 181514, a najmniej w 2013/2014- 37267. Nie stwierdzono istotnej zależności pomiędzy liczbą oddanych głosów ogółem a liczbą projektów zakwalifikowanych do głosowania (ryc. 20).

Rycina 20 Wpływ liczby głosów ogółem na liczbę projektów zakwalifikowanych do głosowania, opracowanie własne

Pierwsza edycja budżetu obywatelskiego w 2013 została zrealizowana w sposób prawidłowy i odebrana pozytywnie przez mieszkańców. Do realizacji zakwalifikowano wtedy jeden projekt z kategorii komunikacyjnej oraz dwa ze sportowej. Edycja 2014/2015 była znacznie lepiej rozwinięta od poprzedniej. Liczba głosów świadczyła o wzroście zainteresowania ideą rozwoju miasta poprzez pomysły społeczności. Najwięcej projektów wygrało w kategorii sportowej i było ich aż 11, kolejną kategorią była komunikacja i w niej wygrało 7, następnie rekreacyjna i w niej 3 oraz edukacyjna, w której były 2. W 2015 zauważono zainteresowanie ideą BO wśród mieszkańców zamieszkujących domki jednorodzinne. Tak jak w poprzednich edycjach najwięcej projektów wygrało w kategorii sportowa i było ich 7, następnie komunikacyjna – 5 oraz rekreacyjna 2. Jeden projekt był w kategorii mieszanej komunikacyjno-edukacyjnej. Edycja 2016/2017 przyniosła malejącą liczbę oddanych głosów, jednak wygranych projektów było 14. Siedem projektów w kategorii sportowej, sześć w rekreacyjnej i jeden w bezpieczeństwa. W 2017 roku nastąpił duży spadek aktywności Kielczan, ale mimo wszystko prawie 50 % projektów wygrało i zostało zrealizowanych. Dominującymi projektami były projekty w kategorii rekreacyjne - 13, kolejne to komunikacyjne - 4 i po 1 miały kategorie sportowa, edukacyjna i rekreacyjno-komunikacyjna. W 2018/2019 wygrało najmniej projektów w całym badanym okresie 2013-2021 (1 edycja była wyjątkowa i dlatego nie brano jej pod uwagę). Najwięcej mieszkańców głosowało na projekty w kategorii rekreacyjne - 7, komunikacyjne 3 i na końcu sportowe - 2. W edycji 2019/2020 dołączono projekty nieinwestycyjne i to właśnie ich wygrało najwięcej, głównie w kategorii kulturalnej. Tak jak w poprzednich dwóch edycjach dominowała kategoria rekreacyjna w której było 10 projektów, następnie edukacyjna i były tam 2 projekty oraz lecznicza i komunikacyjna w której było po 1 projekcie. W 2020 roku było 7 projektów przyjętych do realizacji w kategorii reakcyjna, 4 w sportowej, 3 w leczniczej oraz po 1 w kategorii komunikacyjnej, bezpieczeństwo oraz edukacyjnej. W 2021 w kategorii rekreacyjnej było 11 projektów, w sportowej 6, w leczniczej 3 i najmniej w edukacyjnej 2. Łącznie dzięki władzom miasta oraz Kielczanom w ciągu 9 lat wygrały 224 projekty. Głównie były to projekty o charakterze sportowym oraz komunikacyjnym.

Budżet jest inicjatywą, która w Kielcach powinna trwać jak najdłużej i ciągle się rozwijać. Kielczanie zauważają braki w infrastrukturze, zwłaszcza w początkowych edycjach BO widać było, że pomysły głównie dotyczyły boisk sportowych czy poprawy infrastruktury komunikacyjnej. Dobrym rozwiązaniem byłoby podzielenie budżetu na

ogólnomiejski i dzielnicowy, tak jak jest to w innych miastach. Dzięki temu każda z dzielnic miałaby równe szanse na wygraną. Teraz dominuje północna część Kielc, w której aktywność Kielczan jest bardzo zauważalna. Mniejsze osiedla lub peryferyjne tereny Kielc nie mają równych szans z osiedlami takimi jak: Słoneczne Wzgórze, Bocianek czy Ślichowice o dużej gęstości zaludnienia, gdzie wiele mieszkańców to osoby w młodym wieku i chętne do angażowania się oraz do zmian. Osiedla na których jest więcej osób starszych również powinny wygrywać. Szczególnie tam brakuje siłowni zewnętrznych do podtrzymania kondycji oraz bardzo popularnych w ostatnich latach tężni solankowych. Jeżeli chodzi o promowanie budżetu obywatelskiego uważam, że jest ono niewystarczające. Małe plakaty w autobusach niestety nie spełniają swojej funkcji. Zawierają niewiele informacji (co to jest budżet obywatelski, co trzeba zrobić i co najważniejsze jakie przyniesie to rezultaty). Jeżeli fundusze by pozwoliły to każdy autobus powinien mieć minimum dwa takie plakaty w początkowej części oraz końcowej autobusu, aby każdy zainteresowany mógł je przeczytać. Dodatkowo uważam, że plakaty powinny również występować w galeriach na terenie miasta. Zwłaszcza w weekendy znaczna część osób uczęszcza do centrów handlowych i tam mogłyby one dowiedzieć się o idei BO. Największą promocją byłyby ulotki wrzucane do skrzynek pocztowych. Takie zaangażowanie miasta jak i pomoc spółdzielni mieszkaniowych mogłyby przynieść korzystny efekt.

Literatura

- Filonowicz P., 1973, Objąsnienia do Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski, ark. Kielce. Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa
- Gerwin M., Grabkowska M., 2012, Budżet obywatelski, [w:] Partycypacja. Przewodnik krytyki politycznej, Wyd. Krytyki Politycznej, Warszawa
- Gliński P., Palska H., 1997, Cztery wymiary społecznej aktywności obywatelskiej, Wyd. IFiS PAN, Warszawa
- Głąbicka K., 2014, Praca socjalna z uchodźcami, emigrantami w środowisku lokalnym. Wyd. Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa
- Hryniewicz J., Potrykowska A., 2017, Sytuacja demograficzna województwa świętokrzyskiego jako wyzwanie dla polityki społecznej i gospodarczej, Rządowa Rada Ludnościowa, Warszawa
- Nowak J., 2011, Aktywność obywateli online. Teorie a praktyka. Wyd. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin
- Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Program ochrony środowiska dla miasta Kielce na lata 2018-2022 z perspektywą do 2026
- Raport o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku, 2021, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Kielce
- Uchwała nr XVI/216/2019 Rady Miasta Kielce z dnia 18 lipca 2019 r. w sprawie Kieleckiego Budżetu Obywatelskiego na rok 2020
- Uchwała nr XLII/798/2021 Rady Miasta Kielce z dnia 18 marca 2021 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania Kieleckiego Budżetu Obywatelskiego
- Ustawa z dnia 11 stycznia 2018 roku o zmianie ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych
- Zarządzenie nr 347/2013 z dnia 7 października 2013 r. zmieniające zarządzenie Prezydenta Miasta Kielce w sprawie określenia procedury ustalenia budżetu obywatelskiego na 2014 r. dla Miasta Kielce
- Zarządzenie nr 293/2014 Prezydenta Miasta Kielce z dnia 30 lipca 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie określenia procedury ustalenia budżetu obywatelskiego na 2015 r. dla Miasta Kielce
- Zarządzenie nr 117/2015 Prezydenta Miasta Kielce z dnia 8 kwietnia 2015 r. w sprawie określenia procedury ustalenia budżetu obywatelskiego na 2016 r. dla Miasta Kielce
- Zarządzenie nr 45/2016 Prezydenta Miasta Kielce z dnia 10 lutego 2016 r. w sprawie określenia procedury ustalenia budżetu obywatelskiego na 2017 r. dla Miasta Kielce
- Zarządzenie nr 404/2017 Prezydenta Miasta Kielce z dnia 27 września 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie określenia procedury ustalenia budżetu obywatelskiego na 2018 r. dla Miasta Kielce

Zarządzenie nr 96/2018 Prezydenta Miasta Kielce z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie określenia procedury ustalenia budżetu obywatelskiego na 2019 r. dla Miasta Kielce

Źródła internetowe

- Analiza warunków życia mieszkańców Kielc 2015 [online], dostęp w: <http://www.um.kielce.pl/>, 1.06.2022
- Bejma A., 2013, Formy aktywności obywatelskiej Polaków. Wyd. Uniwersytet Warszawski [online], dostęp w: <https://journals.indexcopernicus.com>, 02.03.2022
- Budżet obywatelski w Krakowie [online], dostęp w: <https://budzet.krakow.pl/>, dostęp: 02.05.2022
- Budżet obywatelski w Warszawie [online], dostęp w: <https://bo.um.warszawa.pl/voting/welcome>, dostęp: 02.05.2022
- Budżet obywatelski w Rzeszowie [online], dostęp w: <http://rbo.rzeszow.pl/>, dostęp: 02.05.2022
- Budżet obywatelski w Toruniu [online], dostęp w: <https://www.torun.pl/pl/bo>, dostęp: 02.05.2022
- Budżet obywatelski w Starachowicach [online], dostęp w: <https://obywatelski.starachowice.eu/>, dostęp: 02.05.2022
- Budżet obywatelski w Busko-Zdrój [online], dostęp w: <https://www.umig.busko.pl/>, dostęp: 02.05.2022
- Główny Urząd Statystyczny. Bank Danych Lokalnych [online] dostęp w: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start> dostęp: 20.02.2022
- Konopelko M., 2012, Aktywność obywatelska społeczeństwa na szczeblu lokalnym [online], dostęp w: <https://bazhum.muzhp.pl>, 20.01.2022
- Krasnowolski A., Budżety obywatelskie (partypacyjne). Historia instytucji i jej funkcjonowanie w polskich samorządach. Wyd. Kancelaria Senatu [online] dostęp w: <https://www.senat.gov.pl>, 03.02.2022
- Regulamin Kieleckiego Budżetu Obywatelskiego – edycja 2021/2022 [online], dostępny w: <https://budzetobywatelski.kielce.eu/bo-regulamin.html>, dostęp: 25.05.2022

Spis rycin

Rycina 1 Obszar badań, opracowanie własne	7
Rycina 2 Liczba ludności w Kielcach w latach 2013-2021.....	8
Rycina 3 Liczba kobiet i mężczyzn w Kielcach w latach 2013-2020.....	8
Rycina 4 Gęstość zaludnienia w Kielcach w latach 2013-2020.....	9
Rycina 5 Prognoza ludności w Kielcach w latach 2025-2050	9
Rycina 6 Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku i płci w Kielcach w latach 2013-2020	10
Rycina 7 Liczba oddanych głosów w BO w 2021	14
Rycina 8 Projekty BO w 2013 roku	15
Rycina 9 Projekty BO w 2014 roku	18

Rycina 10 Projekty BO w 2015 roku	22
Rycina 11 Projekty BO w 2016 roku	26
Rycina 12 Projekty BO w 2017 roku	30
Rycina 13 Projekty BO w 2018 roku	35
Rycina 14 Projekty BO w 2019 roku	39
Rycina 15 Projekty BO w 2020 roku	43
Rycina 16 Projekty BO w 2021 roku	47
Rycina 17 Wpływ liczby zgłoszonych projektów na liczbę projektów zakwalifikowanych, opracowanie własne.....	51
Rycina 18 Wpływ liczby głosów projektów małych na liczbę projektów małych, opracowanie własne.....	52
Rycina 19 Wpływ liczby głosów projektów dużych na liczbę projektów dużych, opracowanie własne.....	53
Rycina 20 Wpływ liczby głosów ogółem na liczbę projektów zakwalifikowanych do głosowania, opracowanie własne.....	53

Spis tabel

Tabela 1. Zwycięskie projekty BO w 2013 roku	16
Tabela 2. Zwycięskie projekty BO w 2014 roku	19
Tabela 3. Zwycięskie projekty BO w 2015 roku	24
Tabela 4. Zwycięskie projekty BO w 2016 roku	27
Tabela 5. Zwycięskie projekty BO w 2017 roku	31
Tabela 6. Zwycięskie projekty BO w 2018 roku	36
Tabela 7. Zwycięskie projekty BO w 2019 roku	40
Tabela 8. Zwycięskie projekty BO w 2020 roku	44
Tabela 9. Zwycięskie projekty BO w 2021 roku	49